

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองบรรณาธิการ "รักลูก". คู่มือพ่อแม่เตรียมใจลูกสอบเข้า ป.1 อย่างมีความสุข. โครงการหนังสือเล่ม อันดับที่ 48. กรุงเทพฯ: แพลน พับลิชชิ่ง, 2533.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. การศึกษา ชีวิต และความสุข. ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน, 2532. (อัดสำเนา)

_____ เด็ก โรงเรียน และความสุข โรงเรียนนีโอฮิวแมนนิส มิติใหม่แห่งการศึกษา สำหรับ เด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2530.

_____ เรียน ๆ เล่น ๆ ที่อนุบาลอมาตยกุล. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2535.

_____ สอนให้เป็นอัจฉริยะตามแนวนีโอฮิวแมนนิส. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2534.

_____ Self Esteem & ความรัก. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2534.

_____ Self Esteem พลัังแห่งความเชื่อมั่น. กรุงเทพฯ: ที.พี. พรินท์, 2540.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1-3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

_____ แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

_____ หลักการจัดอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ: 2540, (อัดสำเนา)

คณะทำงานจัดทำแนวดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนการประถมศึกษา. แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : 2536 . (ม.ป.ท.)

ชยาพร ลีประเสริฐ. ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อความเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ชวนพิศ สันติโรจน์ประไพ. การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่มีการรับรู้บทบาททางเพศต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

- ทิตนา แชมมณี และคณะ. การคิด และการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. เอกสาร
ประกอบการนำเสนอแนวคิดและแนวทาง โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
กลุ่ม "การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด" สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2540. (อัดสำเนา)
- ทิตนา แชมมณี. แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับระบบและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน.
ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- ทิตนา แชมมณี และคณะ. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- นภเนตร ชรรณบวร. การใช้การวิเคราะห์ตนเองในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร : เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตนเองแต่เพียงลำพัง. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 23 ฉบับที่ 2
(ต.ค.-ธ.ค. 2537): 14-25.
- _____. ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนและการพัฒนาหลักสูตร : ประสบการณ์ของครูใหม่.
วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 (ต.ค.-ธ.ค. 2538): 23-30.
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิณ. รูปแบบการสอนแบบ "กลุ่มสืบค้น" (Group Investigation).
วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (ต.ค.-ธ.ค. 2537): 26-32.
- นัยพินิจ คชภักดี. พัฒนาสมองลูกให้ล้ำเลิศ. โครงการหนังสือเล่มจากการบรรยายพิเศษ
อันดับ 7. กรุงเทพฯ: แพลนพับลิชชิง จำกัด, 2534.
- นาดยา วงศ์หลีกภัย. ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- นิรมล ช่างวัฒนชัย. การส่งเสริมความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง. รักลูก. 12 (มกราคม 2538) :
149-151.
- นิราศศิริ โรจนธรรมกุล. ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเพิ่มการเห็น
คุณค่าในตนเองของสตรีในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการ. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2534.
- นิภาวรรณ กิริยะ. การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของสตรีโสดและสตรีที่
สมรสแล้วที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไปในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิตภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- นิรมล ช่างวัฒนชัย. ทักษะการเรียนรู้จากหน่วยการสอน. เอกสารประกอบการอบรม
สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย, 2538. (อัดสำเนา)
- _____. อนุบาลแสนสนุก : กิจกรรมใน 1 วัน. เอกสารประกอบการอบรม
สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย, 2537. (อัดสำเนา)

- นิรวรรณ, (นามแฝง). เล่นอย่างไรให้สร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. โครงการหนังสือเล่ม อันดับที
42. กรุงเทพฯ: แพลน พับลิชซิง, 2534.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2537.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. สถิติวิจัย II. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เบสท์ กราฟฟิค เพรส, 2537.
- บุษบง ต้นดวงษ์. แนวคิดและหลักการในการจัดปฐมวัยศึกษา. ใน ประมวลสาระชุดวิชา
หลักการและแนวคิดทางปฐมวัยศึกษา. 133-190. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุ
โขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ปัญญานันท์ภิกขุ. ยิ่งให้ ยิ่งได้. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี, 2536.
- พรประภา แก้วกล้า. ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณา
ความเป็นจริงต่อการลดการเสพติด และ การเพิ่มการเห็นคุณค่าตนเอง
ของผู้ถูกคุมประพฤติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- พรรณิ ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี,
2540.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). ธรรมกับการศึกษาของไทย. เอกสารวิชาการ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531.
- _____. หลักการศึกษาในพระพุทธศาสนา. เอกสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). พุทธธรรมกับปรัชญาการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์.
จัดพิมพ์โดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, นนทบุรี: SR
Printing, 2539.
- พุทธทาสภิกขุ. วาทะธรรมทางการศึกษา. เรียบเรียงโดย ไพโรจน์ อยู่มนต์เชียร. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์สร้อยทอง, 2540.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์. จิตวิทยาการเรียนรู้อยู่ของเด็ก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2536.
- _____. พัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และ สำลี ทองธิว, บรรณาธิการ. การวิจัยทางการศึกษา : หลักและวิธี
การสำหรับนักวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.
- มาร์จอรี สปีค. โรงเรียนวอลดอร์ฟ ศิลปะการสอนที่มีชีวิต. แปลโดย จันท์เพ็ญ
พันธุ์โอสถ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถานแสงอรุณ, 2539.

- แรมสมร อยู่สถาพร. นานาสาระทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- แรมสมร อยู่สถาพร, บรรณาธิการ. เทคนิคและวิธีการสอนในระดับประถมศึกษา. ชุดเสริมประสิทธิภาพครู เล่มที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ลาร์แอนด์ มาร์ก เบลลิสตัน. สอนลูกให้รู้จักสร้างสรรค์. แปลโดย กิติกร มีทรัพย์. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชุดจิตวิทยาสุกรัก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมิต, 2539.
- วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก, 2535.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก, 2537.
- วิชากร, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ: กุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, สุวิมล ตีรกานันท์, และ ศิริเดช สุชีวะ. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ สำหรับงานวิจัย : การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ทฤษฎีและแนวความคิดการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สำนักพิมพ์รักลูก. พาสูกรักเข้าเรียนอนุบาล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: แปลน พับลิชซิ่ง, 2539.
- สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุธา จันท์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- สุนีย์ เหมประเสริฐ. สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. สมบัติพิเศษของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- เสถียรพงษ์ วรรณปก. พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์, 2540.
- หรรษา นิลวิเชียร. ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2535.
- อัมพล สุอัมพันธ์. พ่อแม่มีความสุข ลูกมีคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แปลน พับลิชซิ่ง, 2540.
- _____ ด้วยรักและห่วงใย. ใน บุศรินทร์ ศรีสุวรรณชัย และคณะ (บรรณาธิการ), แล้วอยู่ ๆ หนูก็เพี้ยน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก, 2534.
- อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม. ด้วยรักและห่วงใย. ใน บุศรินทร์ ศรีสุวรรณชัย และคณะ (บรรณาธิการ), แล้วอยู่ ๆ หนูก็เพี้ยน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก, 2534.

ภาษาอังกฤษ

- Adams, L. W. An Experimental Study of the Effectiveness of the use of Personalized Musical Recording as a Mean of Improving the Self-Esteem of Young Children. Doctoral Dissertation, the Union for Experimenting Colleges and University, 1988. DAI-A 49/12,p.3657,1988.**
- Bean, R. Honesty, Perseverance & Other Virtues : Using the 4 Conditions of Self-Esteem in Elementary and Middle School. Ca, ETR Associates. 1992. ERIC ED 353531.**
- Bechtol,W.M. and Sorenson,J.S. Restructuring Schooling for Individual Students. Boston : Allyn and Bacon,1993.**
- Bellon,J.J. and Others. Teaching from a Research Knowledge Base. New York : Macmillan Publishing Comp.,1992.**
- Bergernon, Bette S. and Others. Language Development and Thematic Instruction Supporting Young Learners at Risk. Childhood Education. Vol. 72, No. 3 (Spring 1996): 141-145.**
- Berk,L.E. and Winsler,A. Scaffolding Children's Learning : Vygotsky and Early Childhood Education. National Association for the Education of Young Children,Washington,DC 20036-1426 U.S.A.,1995**
- Blune, J. A. The Effect of Implementing A Self-Esteem Curriculum Guide on Self-Esteem and Performance of Elementary School. Doctoral Dissertation, California School of Professional Psychology. 1989. DAI-A 50/07, p. 1935,1990.**
- Booth, D. L. F. Project work. 2 nd. ed. Oxford: The Alden Press: 1987.**
- Bradshaw, P. The Management of Self-Esteem. Englewood Cliffs New Jersey: Prentice-Hall, Inc, 1981.**
- Branden, N. Honoring the Self: The Psychology of Confidence and Respect. New York: Bantam Nooks, Inc, 1985.**
- Bredenkamp, Sue. Reflection on Reggio Emilia. Young Children. (November, 1993): 13-17.**
- Bredenkamp, Sue. and Rosegrant, Teresa., editors. Reaching Potentials: Tranforming Early Childhood Curriculum and Assessment. Vol 2. Washington: The National Association for the Education of Young Children, 1995.**

- Burke, Kay, Fogarty, Robin, and Belgrad. **The Mindful School: The Portfolio connection**. Second Printing. Palatine, Illinois: IRI/Skylight, 1991.
- Canfield, Jack. and Siccone, Frank. **101 Ways to Develop Student Self-Esteem and Responsibility**. Volume 1. Massachusetts, U.S.A.: Allyn and Bacon, 1993.
- _____. **101 Ways to Develop Student Self-Esteem and Responsibility**. Volume 2. Massachusetts, U.S.A. : Allyn and Bacon, 1993.
- Canfield, Jack. and Well, Harold Clive. **100 Ways to Enhance Self-Concept in the Classroom: A Handbook for Teachers, Counselors, and Group Leaders**. Second Edition. Needham Heights, Massachusetts: Allyn and Bacon, 1994.
- Chard, Sylvia C. **The Project Approach: A Second Practical Guide for Teachers**. Alberta, Canada: 1994.
- Christenson, Larry B. **Experimental Methodology**. Fourth Edition. Newton, Massachusetts: Allyn and Bacon, 1988.
- Click, P. **Caring for school-Age Children**. New York, U.S.A. : Delmar Publishers Inc., 1994.
- Coopersmith, S. **The Antecedents of Self-Esteem**. San Francisco : W.H. Freeman, 1967.
- _____. **The Antecedents of Self-Esteem**. Palo Alto, California : Consulting Psychologists Press, Inc., 1981.
- Coopersmith, S. and Gilberts, R. **Behavioral Academic Self-Esteem : A Rating Scale**. Palo Alto, California : Consulting Psychologists Press, Inc., 1982.
- Craighead, Linda W. and others. **Cognitive and Behavioral Interventions: An Empirical Approach to Mental Health Problems**. Needham Height, Massachusetts, 1994.
- Dunn, Susan. and Larson, Rob. **Design Technology: Children Engineering**. Hong Kong: Falmer Press, 1990.
- Edwards, Carolyn, Gandini, Iella, and Forman, George. **The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Approach to Early Childhood Education**. Forth Printing. New Jersey: Ablex Publishing, 1994.
- Freiberg, H. Jerome and Driscoll, Amy. **Universal Teaching Strategies**. U.S.A.: 1992.
- Fisher, L. A. **The Effect of Project Self-Esteem on the Self-Esteem of Regular Fifth-Grade Elementary School Students**. Doctoral Dissertation, University of La Verne, 1991. DAI-A52/09, p. 3177, 1992.
- Fogarty, R. and Bellanca, J. **Teach Them Thinking**. Palatine : Skylight Publishing, Inc, 1990

- Gandini, Lella. **Fundamentals of the Reggio Emilia Approach to Early Childhood Education.** *Young Children.* (November, 1993): 4-8.
- Good, C.V. **Dictionary of Education.** Third Edition. New York : Mc Graw-Hill, 1973.
- Gormon, Richard M. **Discovery Playset : A Guild for Teacher.** Ohio : Charles E. Merrill Publishing Comp., 1972.
- Greenspan, S. **How Emotional Development Relates to Learning in Floortime Tuning In To. Each Child.** Benham. Carter eds. New York : 1990.
- Gullford, J.P. **The Nature of Human Intelligence.** New York : Mc Graw-Hill, 1967.
- Gurny, P. W. **Self-Esteem in Children with Special Educational Needs .** Great Britain : Billing & Sons Ltd., 1988.
- Hamachek, Don. **Encounter with the Self.** 4th ed. Orlando Florida: Holt, Rinehart and Winston, 1992.
- Hammerman, Donald R., Hammerman, William M. and Hammerman, Elizabeth L. **Teaching in the Outdoors.** Fourth Edition. Danville, Illinois: Interstate Publishers, 1994.
- Hanna, S. and Wilford. S. **Floor Time Tuning In To Each Child .** Benham. Carter. eds New York : Scholastic Inc., 1990.
- Hartman, J. A. **Project Work : Supporting Children's Need for Inquiry.** Association For Childhood Education International . Wheaton, Md: 1995.
- Henderson, James G. **Reflective Teaching: Becoming an Inquiring Educator.** U. S. A.: Macmillan Publishing, 1992.
- Hendrick, J. **Total Learning Development Curriculum for the Young Children.** Subgaoire: McMillan Publishing Company, 1991.
- Henry, Jane. **Teaching Through Projects.** Open and Distance Learning Series. London: Kogan Page, 1994.
- Herson, Michel. and Barlow. David H. **Single Case Experimental Designs: Strategies for Studying Behavior Change.** London: Beecles and Colchester Pergamon Press, 1978.
- Hjelle, Larry A. and Ziegler, Danniell J. **Personality Theories : Basic Assumptions, Research and Applications .** 2nd ed. Singapore : McGraw-Hill, Inc., 1985.
- Hohmann, Mary. and Weikart, David P. **Active Learning Practices for Preschool and Child Care Programs Educating Young Children.** Michigan: High/Scope Press, 1995.

- Johnson, Christopher. **Self-Esteem : From the Inside out, Momentum.** 24(Feb-Mar 1993) 59-62 .ERIC EJ 458068.
- Joyce, Bruce. and Weil, Marsha. **Models of Teaching.** Fourth Edition. Needham Hights, Massachusetts: Allyn and Bacon, 1992.
- Kaplan, Phyllis G. and Hoffman, Ann G. **It' s Absolutely Groovy.** Denver: Love Publishing, 1981.
- Katz, Lillian G. All About me, Are we developing our children's self-esteem on their narcissism? **Principal.** 73(May 1994) 10-12.
- Katz, Lillian G. **Self-Esteem and Narcissism : Implications for Practice .** ERIC Digest, ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education, Urbana Illinois. ERIC AN 358973.
- Katz, Lillian G. and Chard, Sylvia C. **Engaging Children' s minds: The Project Approach.** Tenth Printing. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing, 1994.
- Katz, Lillian G. and Others. **Reflexions on the Reggio Emilia Approach.**
Katz, Lillian G. and Bernard Cesarone (eds). ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education, Pennsylvania Urbana, U.S.A.: 1994.DERR93002007.
- Katz, Lillian G. and Others. **The Project Approach Catalog by the Project Approach Study Group.** Helm, Judy Harris. (ed.), ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education, Urbana Illinois, U.S.A.: 1996. DERR93002007.
- Kennedy, David Knowles. After Reggio Emilia: May the Conversation Begin!. **Young Children.** Volume 51, No. 5 (July, 1996): 24-27.
- Keller, P N. **Examining the effectiveness of a Self-Esteem Enhancement Program (Kindergarten,First-Grade) .** Doctoral Dissertation, University of Missouri-Saint louis, 1992. DAI-A 53/07, p.2250, 1993.
- Kosnik, C. Everyone is a V.I.P. in this class. **Young Children.** 7(Dec. 1994) 272-283.
- Lamme, Linda Leonard. Crossing the Moat: From Basic Skills to Whole Language in a Kindergarten Curriculum. **Childhood Education, Volume 66, Number 15** (Annual Theme 1990): 295-297.
- Lawrence, D. **Enhancing Self-Esteem in the Classroom.** London : Paul Champman Publishing Ltd., 1988.
- Leavitt, Robin L. and Others. **Qualitative Research in Early Childhood Settings.** Hatch, J. Amos. (ed.), London: 1995.

- Leung, J. J., and Sand, M.C. **Self-Esteem and Emotional Maturity in College Students.**
Journal of College Student Personnel. 22(1981) : 291-298.
- Loomas, Diane. and Loomas, Julia. **Full Esteem Ahead 100 Ways to Build Self-Esteem
In Children and Adults.** Tiburon, CA.: H J Kramer, 1994.
- Malaguzzi, Loris. **For an Education Based on Relationships.** Translated by Lella
Gandini. **Young Children.** (November, 1993): 9-12.
- Maslow, A. M. **Motivation and Personality.** 2nd ed. New York : Harper & Fow
Publishers, 1970.
- McNiel, Elton B. **The Psychology of Being Human.** New York : A Department of
Harper & Row Publishers, 1970.
- Merriam, Sharan B. **Case Study Research in Education.** U. S. A.: Jossey-Bass
Publishers, 1988.
- Montessori, Marina. **Dr. Montessori's Own Handbook.** U. S. A.: Schocken Books,
1965.
- Municipality of Reggio Emilia Infant-Toddler Centers and Preschools. **The Hundred
Languages of Children.** Itala: Reggio Children, 1996.
- Mussen, P. H. Conger, John J. Kogan Jerome and Hutson, A. C. **Child Development and
Personality.** New York : Harper E. Row, Publishing, 1984.
- Phillips, D. C. and Soltis, Jonas F. **Perspectives on Learning.** Second Edition. U.S.A.:
Teaching College Press, 1991.
- Purkey, W. W. **Self Concept and School Achievement.** New Jersey : Prentice- Hall,
1987.
- Raffini, J. **Winners Without Losers Structures and strategies for Increasing Student
Motivation to Learn.** U.S.A. Allyn & Bacon, 1993.
- Resonser, Robert W. **Building Self-Esteem in the Elementary School.** Second
Edition. Administrator' Guide. California U.S.A.: Consulting Psychologists
Press, 1994.
- _____. **Building Self-Esteem in the Elementary School.** Second Edition. Teacher'
Guide. California U.S.A.: Consulting Psychologists Press, 1994.
- _____. **Building Self-Esteem in the Elementary School.** Second Edition. Teacher'
Manual and Instructional Materials. California U.S.A.: Consulting
Psychologists Press, 1992.
- Robinson, Helen F. **Exploring Teaching in Early Childhood Education.** Boston,
Massachusetts. U.S.A. : Allyn & Bacon, 1977.

- Rogers, C.R., and Freiberg, H.J. **Freedom to learn**. Third Edition. Columbus, OH : Charles E. Merrill., 1994
- Ross, A. O. **The Sense of Self Research and Theory**. New York, U.S.A. : Springer publishing Company, Inc., 1992.
- Sahakian, William S. **Introduction to the Psychology of Learning**. U.S.A.: Rand McNally College Publishing, 1976.
- Sasse, C. R. **Person to Person**. Peoria Bemmett Company, Inc., 1978.
- Schunk, Dale H. **Learning Theories: An Educational Perspective**. New York: Macmillan, 1991.
- Silvestri, L. and Others . Enhancement of Self-Esteem in At-Risk Elementary Students. **Journal of Health-Education**. 25 (Jan-Feb 1994) : 30-36 . ERIC EJ478605
- Slavin, R. E. **Cooperative Learning Theory, Research and Practice**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1990.
- Smart, M. S. and Smart, R. C. **Child Development and Relationship**. U.S.A.: McMillan Publishing Co., Inc., 1977.
- Walsh, Julia A. **Moral Development : Making the Connection between Choices, Responsibility and Self-Esteem**. Bourbonnais, IL : Preschool, Inc. ERIC ED369555.
- Woolfolk, Anita. E. **Education Psychology**. 6th ed. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon, 1995.
- Wortham, Sue, C. **Early Childhood Curriculum: Developmental Bases for Learning and Teaching**. New York: 1994.
- Youngs, B. B. **The 6 Vital Ingredients of Self-Esteem : How to Develop them in your Students A Comprehensive Guide for Educators. K-12**. California, B.L. Winch & Assoc. ERIC ED 347444
- Young, Elanie. **A Formula for the Development of Self-Esteem. I am a Blade of Grass**. Rolling Hills Estates, CA.: Jalmar Press, 1989.
-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือการใช้
แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองด้านวิชาการ
จากการสังเกตพฤติกรรม

แบบวัดพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลฉบับนี้ พัฒนาริขึ้นมาจากแบบวัดพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเอง(Behavioral Academic Self-Esteem A Rating Scale..BASE) ของ คูเปอร์สมิท และกิลเบิร์ต (Coopersmith and Gilbert,1982) ซึ่งเป็นแบบวัดพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กชั้นอนุบาล ภายใต้สถานการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของคูเปอร์สมิท ไปทดลองใช้ภายใต้กรอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลของไทย โดยการสังเกตพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กเพื่อหาตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กไทย แล้วพัฒนาข้อกระทงขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล และลักษณะของเด็กไทย โดยยึดกรอบแนวคิดในการวัดและองค์ประกอบของพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองตามแบบเดิมของคูเปอร์สมิท และกิลเบิร์ตไว้ รวมทั้งได้เสนอตัวอย่างพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่เกิดขึ้นจริงจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กไทยภายใต้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลของไทยไว้ด้วย

ก.ความหมายขององค์ประกอบและพฤติกรรมในการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

องค์ประกอบที่ 1 คุณลักษณะเฉพาะตัวและการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน (Student Initiative)

องค์ประกอบนี้มุ่งวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียนของเด็ก เช่น การตัดสินใจ การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน การค้นหาสิ่งใหม่ๆ การเข้าร่วมกิจกรรม การถามคำถาม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนด้วยการแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ เช่น เสนอความคิดเห็น ค้นหาสิ่งที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรม ถามคำถาม ตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะนิ่งเงียบ ไม่ยอมแสดงออกจะยอมรับคำสั่งโดยไม่มีคำถามเรียกร้องและต้องการให้ครูหรือคนอื่นช่วย องค์ประกอบด้านนี้ประกอบไปด้วยพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเอง 6 พฤติกรรมคือ

1. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆหรือทำงานใหม่ๆ

หมายถึงพฤติกรรมที่เด็กสามารถลงมือทำงานได้โดยไม่ต้องคอยให้ผู้อื่นกระตุ้น มักจะเป็นผู้ค้นหาสิ่งใหม่ๆอยู่เสมอๆ จะสังเกตเห็นพฤติกรรมนี้ได้ในสถานการณ์ก่อนจะลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือทำงานใดๆ ตัวอย่าง เช่น เมื่อเริ่มเรียนเรื่องพญานาคเด็กได้พูดคุย หรือ

ได้เห็นพญานาคจากที่อื่นๆหรือจากรูปภาพมาบ้าง เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะสามารถวาดรูปพญานาคได้ แม้ว่ารูปที่ออกมาจะเป็นเหมือนพญานาคมากน้อยแค่ไหนก็ตาม ในขณะที่เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะรำร้องว่าไม่เคยวาด วาดไม่เป็น คุณครูควรวาดอย่างไร หรือในขณะที่เรียนเรื่องที่อยู่อาศัยของสัตว์ เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถนำเสนอวัสดุต่างๆ เช่น กล้องกระดาษ แกนทิชชู มาทำเป็นถ้ำและพูดบรรยายให้คนอื่นฟังในขณะที่เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะรำร้องว่าทำอย่างไร ทำไม่เป็น

2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง

พฤติกรรมนี้จะสังเกตเห็นเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เช่น เวลาครูอ่านหนังสือให้ฟัง ในหนังสือมีลายของสัตว์ชนิดหนึ่ง ครูถามว่านี่ลายของใครนะ เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะรีบยกมือและขอตอบทันที ในขณะที่เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะคอยเหลือบมองดูว่าเพื่อนๆตอบว่าอะไร แล้วคอยตอบตามเขาไป หรือเช่น ในวันนี้ครูจัดกิจกรรมไว้ให้เลือกหลายๆกิจกรรม เช่น การระบายสี สีน้ำ การปั้น การเล่นกับเงา การทดลองวิทยาศาสตร์ เมื่อครูถามความสมัครใจเพื่อแบ่งเด็กออกไปสู่มุมต่างๆเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถตัดสินใจเลือกมุมใดมุมหนึ่งตามความสนใจของตนเองได้ส่วนเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะคอยตามเพื่อนหรือคนอื่นอื่นๆหรือรอจนกระทั่งครูต้องช่วยกระตุ้นให้เลือกมุมใดมุมหนึ่ง

3. ทำงานเองโดยลำพังโดยไม่ต้องมีคนคอยควบคุม

พฤติกรรมนี้จะสังเกตเห็นเมื่อมีสถานการณ์ในการทำงานเพียงลำพัง หรืออาจทำงานกับกลุ่มก็ตาม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะใจจดใจจ่ออยู่กับสิ่งที่เขากำลังทำ จะใช้เวลาในการทำงานแต่ละชิ้นนาน และพยายามทำมันอย่างตั้งใจจนสำเร็จด้วยตัวเขาเอง เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะทำงานอย่างลวกๆหยาบๆ ทำงานไม่สำเร็จ คอยมองคนโน้นคนนี้ไม่มีสมาธิในการทำงาน ถ้าเป็นงานศิลปะก็จะไม่มีรายละเอียดมาก ทำงานแต่ละชิ้นใช้เวลาในการทำงานสั้นๆ ตัวอย่างเด็กที่มีคุณค่าในตนเองสูง เช่น มีนึ่งวาดปลาตัวเล็กๆเกือบร้อยตัวในบิงน้ำแล้วค่อยๆระบายสีปลาทีละตัวๆอย่างสบาย ทำท่าเอียงคอมองดูภาพตนเองไปมาแสดงสีหน้าครุ่นคิดและพอใจและทำงานของตนจนเสร็จ หรือ เช่น โฟลค์ค่อยๆบรรจุวางกล้องกระดาษทำเป็นถ้ำให้สัตว์แล้วหาเศษกระดาษมาทำเป็นหญ้าให้สัตว์ ค่อยๆทำหลังคาถ้ำ โฟลค์ทำงานอยู่เงียบๆเป็นเวลานานกว่าจะได้ถ้ำตามที่โฟลค์ต้องการ ผิดกับเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เช่น ป้อมเอากล่องนมกับกล้องกระดาษอื่นๆมาต่อกันเป็นคอกสัตว์โดยวางเรียงๆกันแล้วและคอยเรียกให้ครูมาดู หรือ เอิร์นที่เอาเศษกระดาษยาวๆมาห้อยบนเชือกเอ็น บอกว่าจะทำรังนกแต่ยังไม่สำเร็จก็ทิ้งงานไปไม่ทำต่อหรือคอยเรียกให้ครูมาดู บางครั้งก็ถามว่าถูกไหม

4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียน

พฤติกรรมนี้จะสังเกตเห็นได้เมื่อเมื่อมีสถานการณ์การขอความเห็นในห้องเรียนหรือการทำงานร่วมกันในกลุ่ม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเสนอความคิดเห็นหรือบอกความคิดของตนออกมาได้ หรือถ้าหากความคิดเห็นของตนสอดคล้องหรือเหมือนกับของผู้อื่นก็จะเสนอความคิดของตนขยายความคิดเห็นของผู้อื่น ในเรื่องที่กำลังอภิปรายกัน เช่น เมื่อเด็กๆสนใจอยากจะทำรังนกห้อยอยู่บนต้นไม้ได้อย่างไร การที่เสนอความคิดว่าเราควรออกไปดูรังนกบนต้นไม้ และปอนด์สนับสนุนว่า ไข่ๆ ต้นไม้ตรงปทรายมีรังนกอยู่ ผิดกับเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ที่จะนั่งเงียบในชั้นเรียนไม่แสดงความคิดเห็นอะไร คอยฟังและทำตามเพื่อนอยู่เสมอ หรือต้องคอยให้ครูกระตุ้นถาม แม้การทำงานในกลุ่มเล็กก็ตาม เช่น ครูเห็นป้อมนั่งอยู่ใกล้ๆกลุ่มเพื่อนที่กำลังพยายามจะเอากระป๋องติดกัน ครูถามป้อมว่า ทำอย่างไรดีละกระป๋องถึงจะติดกันได้ ป้อมมีหน้าตา ทำทางเฉยๆและส่ายหน้า

5.ถามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้

พฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นเมื่อ มีสถานการณ์ที่เด็กมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม เมื่อเด็กไม่สามารถทำงานต่อไปได้ เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถถามคำถามเพื่อให้ตนเองเข้าใจวิธีปฏิบัติและสามารถทำงานต่อไปได้ หรือในสถานการณ์ที่เด็กทำงานของตนไปแล้ว ต้องการที่จะปรับปรุงงาน ก็สามารถที่จะถามเพื่อให้ได้ข้อมูลมาปรับปรุงวิธีการทำงานของตนได้ เช่น พลอยถามว่า ตอนนั่งสมาธิจะต้องทำตาอย่างไรถึงจะเห็นพญานาค หรือ กาศิษะถามว่าจะใช้กรรไกรตัดกระดาษอย่างไรถึงจะกลม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะไม่ค่อยถามคำถามหรือถามคำถามน้อยมาก ถ้าถามคำถามก็ถามคำถามนอกเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เช่น ขณะที่ครูกำลังช่วยเพื่อนๆใช้ตะปูเจาะขวดนม แอมถามครูว่า ทำไมครูใส่เสื้อเหมือนผู้หญิง

6.ปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมนี้จะสังเกตได้จากสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงกิจวัตรประจำจากเดิมที่เคยปฏิบัติ เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะสามารถปรับตัวได้ง่ายเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกิจวัตรที่เคยทำอยู่ประจำ เมื่อครูได้อธิบายเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงนั้น เช่น เมื่อครูเชิญคุณครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการปั้นดินเหนียวมาสาธิต และอธิบายวิธีการทำงานกับดินเหนียวให้เด็กฟัง เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถทำกิจกรรมร่วมกับวิทยากรได้ภายในระยะเวลาอันสั้น ผิดกับเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะยังยืนมองอยู่ห่างๆ อย่างไม่ไว้ใจแม้ครูจะบอกเหตุผลแล้วก็ตาม หรือ เช่น การออกไปทัศนศึกษา เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถทำงานของตน เช่น สเก็ตซ์ภาพ หรือ สนทนาพูดคุยกับคนในสถานที่นั้นได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ผิดกับเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำที่ยังประหม่า เหลียวมองสิ่งต่างๆด้วยความระแวงสงสัย ไม่แน่ใจ ไม่กล้าทำอะไร แม้ครูจะอธิบายและพูดคุยด้วยแล้วก็ตาม

องค์ประกอบที่ 2 การประพฤติตัวได้เหมาะสมในห้องเรียน

องค์ประกอบนี้มุ่งวัดว่า เด็กมีพฤติกรรมที่ช่วยสร้างให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้ขึ้นในห้องเรียนหรือไม่ เช่น ไม่ส่งเสียงอึกที่รบกวนผู้อื่น พูดหรือตะโกนขึ้นมาอย่างไม่มียั้งขลุ่ยเมื่ออยากจะทำ หรือพยายามทำตัวให้เป็นที่น่าสนใจของผู้อื่นจนเกินไป เด็กคนนั้นให้ความร่วมมือในการทำงานในกลุ่มกับเพื่อนๆหรือไม่ พฤติกรรมที่วัดในองค์ประกอบนี้มี 3 พฤติกรรม คือ

7. พูดในจังหวะอันควรได้

พฤติกรรมนี้จะสังเกตเห็นจากสถานการณ์ที่มีการพูดคุย หรือสนทนา หรือมีการอภิปรายกันเป็นกลุ่ม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีสมาธิสนใจรับฟังขณะผู้อื่นพูด เมื่อต้องการจะพูดก็จะสามารถรอจนผู้อื่นพูดจนจบก่อน และเมื่อมีโอกาสพูดสิ่งที่พูดก็จะสอดคล้องกับเรื่องที่กำลังสนทนาหรืออภิปรายกันอยู่และเป็นความคิดที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ออกนอกเรื่อง เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะไม่สนใจที่จะรับฟังผู้อื่นพูด จะรบกวนบรรยากาศการเรียนรู้ของกลุ่ม เช่น พูดแทรกขึ้นมาเลย ทำให้ฟังการสนทนาไม่รู้เรื่อง พูดเสียงดัง หรือพูดคุยกับเพื่อนคนที่อยู่ข้างๆ ในขณะที่กลุ่มกำลังสนทนาดังกล่าว

8. พูดถึงสิ่งที่ได้กระทำที่โรงเรียนในทางที่ดี

พฤติกรรมนี้จะสังเกตได้จากการที่เด็กพูดคุยกับครู เพื่อน หรือกับผู้ปกครองในโอกาสต่างๆ เด็กที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะพูดถึงกิจกรรมต่างๆในทางที่ดี คือ บอกว่าชอบ สนุก หรือเล่าให้ฟังว่า ได้ทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ด้วยหน้าตาที่ภาคภูมิใจ เช่น คุณชอบระบายสีน้ำ แดชอบปั้นดินเหนียว วันนี้แค้นออกมาดูรังนกนอกห้องเรียน ในรังมีไข่ขนาดด้วยฟรุ้งนี้แค้นจะไปดูอีก ส่วนเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะพูดถึงกิจกรรมต่างๆว่าไม่ชอบ ไม่อยากทำ ไม่ดี เช่น ไม่ชอบระบายสีเลย ไม่ชอบเรียนดนตรีเลย ไม่ชอบทำงานกับเพื่อนๆเลย ไม่อยากวาดรูปเลย มุมหนังสือไม่ดีเลย ไม่เห็นมีหนังสือสนุกๆเลย

9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่น ๆ

พฤติกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นได้จากสถานการณ์ที่เด็ก เล่น ทำงาน หรือทำกิจกรรมใดๆ ร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดของกลุ่ม เช่น เป็นผู้นำ ผู้ตาม ผู้สังเกต ผู้ดู ก็ตาม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะสามารถทำงาน หรือเล่น หรือทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถเข้ากันกับเพื่อนๆได้ ส่วนเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะสังเกตเห็นว่า มักจะใช้ถ้อยคำรุนแรง ดุด่าเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน หรือทำร้ายเพื่อน ดิเพื่อน หรือไม่ก็ทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ เก็บตัวเงียบ แยกตัวเองออกไปอยู่คนเดียว หลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธการทำงานร่วมกับผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 3 การสามารถเผชิญกับความผิดพลาดและการวิพากษ์วิจารณ์

องค์ประกอบนี้มุ่งวัดการแสดงออกอย่างเหมาะสมของเด็ก เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่สมดังที่หวังไว้ เมื่อมีผู้วิพากษ์วิจารณ์ หรือตำหนิ ว่ากล่าวตักเตือน ทั้งต่อตัวของตัวเอง ต่อการกระทำของเด็ก หรือต่อผลงานของเขา เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะไม่แสดงการตอบโต้อย่างรุนแรง แต่ก็ไม่ใช่การนิ่งฟังหรือรับผิดไปเสียหมดทุกอย่าง เขาพร้อมที่จะแสดงเหตุผลถึงการกระทำ หรืออธิบายผลงานของเขาด้วยกิริยาที่เหมาะสมไม่ก้าวร้าว พฤติกรรมที่ใช้วัดในองค์ประกอบนี้ มี 2 พฤติกรรม ดังนี้

10. เวลาที่มีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้

พฤติกรรมนี้จะสังเกตเห็นจากสถานการณ์ขณะที่เด็กกำลังทำงาน หรือทำกิจกรรมใดๆ หรือทำงานจนเกิดผลสำเร็จขึ้นแล้ว ปรากฏว่ามีผู้ชี้ข้อผิดพลาด หรือข้อบกพร่อง และเป็นการชี้ข้อผิดพลาดที่เป็นเหตุเป็นผล เด็กผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะแสดงอาการยอมรับข้อผิดพลาดนั้นและหาทางแก้ไข เช่น เพื่อนๆกลุ่มอื่นวิจารณ์ว่าหัวพญานาคของกลุ่มออยล์มีหัวเหมือนไก่ เด็กๆในกลุ่มออยล์มานั่งปรึกษากันว่า จะแก้ไขหัวพญานาคอย่างไรดี แต่เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะแสดงอาการไม่ยอมรับ จะได้เถียงข้างๆ คูๆ หรือโทษคนอื่นว่าเป็นคนทำไม่ใช่ตนทำ และไม่ยอมคิดหาทางแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้รุนแรง

พฤติกรรมนี้จะสังเกตเห็นได้ในสถานการณ์การทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมใดของเด็กๆ แล้วมีผู้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เขากำลังกระทำอยู่ หรือเกี่ยวกับวิธีการที่เขากำลังกระทำอยู่ เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะรับฟังข้อเสนอของผู้อื่น และสามารถนำข้อเสนอขึ้นมาปรับปรุงงานของตนที่กำลังกระทำอยู่ หรือปรับปรุงวิธีการที่กำลังกระทำอยู่ให้ดีขึ้น เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะไม่รับฟัง ไม่สนใจข้อเสนอแนะของผู้อื่น แต่จะแสดงอาการปกป้องตนเองตอบโต้ผู้ให้ข้อเสนอแนะหรือวิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถนำข้อเสนอแนะที่ดีมาปรับปรุงสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ หรือวิธีการที่ใช้อยู่ให้ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 ความเป็นที่สนใจ

องค์ประกอบนี้มุ่งวัดว่าเด็กสามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดีแค่ไหน โดยการสังเกตจากลักษณะของเด็กเองว่าเป็นคนที่เพื่อนให้ความสนใจแค่ไหน บทบาทของเด็กในกลุ่มเพื่อนว่าเป็นผู้นำที่ดี ผู้ตามที่ดีหรือไม่ และวัดจากการที่เด็กพูดและอธิบายถึงตัวเอง องค์ประกอบนี้วัดพฤติกรรมและบทบาทของเด็ก 3 ประการ ดังนี้

12. เป็นผู้ที่เพื่อนเลือกให้อยู่ในกลุ่ม

ลักษณะของเด็กข้อนี้จะสังเกตเห็นได้สถานการณ์การทำงาน การเล่น หรือการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กเป็นกลุ่ม สังเกตได้จากพฤติกรรมของเด็กคนอื่นที่ปฏิบัติต่อเด็กคนนี้หรือจากการพูดคุยในระหว่างเด็กคนอื่น ๆ ถึงของเด็กคนนี้ เด็กคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นคนที่เพื่อนๆชอบ อยากทำงานด้วย อยากเล่นด้วย เพื่อนๆมักพูดถึงเขาในด้านดีเสมอๆ เพื่อนๆมักจะเลือกเขาให้อยู่ในกลุ่ม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเพื่อนๆจะไม่ชอบ ไม่เล่นหรือทำงานด้วย โดยทั่วไปแล้วเพื่อนจะไม่เลือกที่จะทำงานหรือเล่นด้วย หรือถ้าเลือกก็จะเป็นตัวเลือกสุดท้ายของเพื่อนๆ

13. แสดงความเป็นผู้นำในกลุ่มได้

พฤติกรรมนี้เกิดในสถานการณ์การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะมีพฤติกรรมแสดงออกถึงความสามารถในการทำงานกลุ่ม เขาจะเป็นผู้ที่สามารถทำให้เพื่อนในกลุ่มเชื่อในความคิดเห็นและข้อเสนอของเขา เมื่อเด็กผู้นี้ริเริ่มทำกิจกรรมใดๆแล้วเพื่อนๆมักจะทำตาม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะไม่สามารถทำให้เพื่อนเชื่อและทำตามความคิดเห็นของเขาได้

14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี

พฤติกรรมนี้สังเกตจากสถานการณ์ที่เด็กคนนี้พูดถึงตัวเขาเองทั้งจากการพูดคุยของเด็กกับคุณครู เพื่อน ผู้ปกครอง หรือคนอื่นๆ รวมทั้งจะได้ข้อมูลจากการที่ผู้สังเกตลองสนทนาลักษณะไม่เป็นทางการกับนักเรียนคนนั้น เพื่อที่จะได้รู้ความรู้สึกของเขาต่อตัวเขาเอง เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะพูดหรืออธิบายถึงตนเองว่า เป็นผู้มีความสามารถ เป็นคนเก่ง ทำอะไรได้มากมายหลายอย่าง ส่วนเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะพูดถึงตัวเองว่า ฉันทำไม่ได้ ทำไม่เป็น ฉันทันไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ไม่มีใครชอบฉัน

องค์ประกอบที่ 5 ความเชื่อมั่นในตนเอง

องค์ประกอบนี้มุ่งวัดการแสดงออกทางวาจาของเด็กที่พูดถึงความสำเร็จของตนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน วัดการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของคนแสดงออกมาทางการพูด มีพฤติกรรม 2 พฤติกรรม ดังนี้

15. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้

พฤติกรรมนี้สังเกตได้จากสถานการณ์การพูดของนักเรียนในช่วงของกิจกรรมที่มีการสนทนา หรืออภิปราย หรือระหว่างการทำงานกลุ่มที่มีการพูดคุยปรึกษาหารือกัน เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะพูดความคิดเห็นของตน และจะสามารถบอกความรู้สึกของตนว่า ชอบ

หรือ ไม่ชอบ ได้ เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะนิ่งเฉยไม่แสดงความคิดเห็น และเมื่อต้องแสดงความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบ ก็จะเฉยๆหรือตอบว่าไม่รู้

16.ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน

พฤติกรรมนี้สังเกตจากสถานการณ์การพูดของนักเรียนถึงงานหรือสิ่งที่ทำในโรงเรียน ผลงานที่ทำ รวมทั้งการพูดถึงการทำงานร่วมกับเพื่อน เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะพูดถึงสิ่งต่างๆเหล่านี้ในทางที่ดี พูดว่าสิ่งที่เขาทำเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่า สวยงาม เขาพอใจสิ่งต่างๆเหล่านั้น ส่วนเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะพูดถึงการทำงานและผลการทำงานของเขาในโรงเรียนว่าไม่ดี ไม่มีคุณค่า ไม่สวย เขาไม่ชอบไม่พอใจสิ่งเหล่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข.เงื่อนไขและวิธีการใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลฉบับนี้ ต้องใช้วิจารณ์อย่างละเอียดอ่อนของผู้สังเกตในการตัดสินใจให้ค่าคะแนน ผู้สังเกตต้องมีความคุ้นเคยกับเด็กในหลายๆ สถานการณ์อย่างเพียงพอ ตามที่อธิบายไว้ในส่วนความหมายขององค์ประกอบและพฤติกรรม เพื่อที่จะสามารถระลึกถึงพฤติกรรมและลักษณะของเด็กที่จะทำการวัดในสถานการณ์ต่างๆ

2.ผู้สังเกตต้องมีความคุ้นเคย และมีประสบการณ์เกี่ยวกับตัวเด็กในสถานการณ์การเรียนการสอนอย่างน้อย 6 สัปดาห์

3.ผู้สังเกตจะต้องจำพฤติกรรมและความหมายของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตได้อย่างแม่นยำและชัดเจน ต้องท่องจนขึ้นใจและรู้ว่าพฤติกรรมใดจะเกิดขึ้นในสถานการณ์ใด แล้วทำการสังเกตนักเรียนตลอดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยังไม่ต้องกรอกลงในแบบสังเกต

4.เมื่อถึงเวลาที่จะกรอกแบบสังเกต ผู้สังเกตจะใช้การระลึกถึงพฤติกรรมและลักษณะของเด็กคนนั้นๆ แล้วใช้วิจารณ์ของผู้สังเกตตัดสินใจให้ค่าคะแนนลงในแบบสังเกต

5.การให้ค่าคะแนนในแบบสังเกต ผู้สังเกตควรทำงานในสถานที่เงียบๆ ใช้เวลาระลึกถึงพฤติกรรมและลักษณะของเด็กที่จะทำการวัด แล้วตัดสินใจกรอกค่าคะแนนลงไป ควรใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที ต่อการกรอกแบบวัด 1 ฉบับ

6.การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวัดทุก 2 สัปดาห์ ตลอดการสอน 12 สัปดาห์

ค.เกณฑ์การให้คะแนนในแบบสังเกตพฤติกรรม

ให้ค่าคะแนน 1 เมื่อไม่เกิดพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองเลย

ให้ค่าคะแนน 2 เมื่อเกิดพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองให้เห็นน้อยมาก

ให้ค่าคะแนน 3 เมื่อเกิดพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองบ้างเป็นบางครั้ง

ให้ค่าคะแนน 4 เมื่อเกิดพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองบ่อยๆ

ให้ค่าคะแนน 5 เมื่อนักเรียนผู้นี้แสดงพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นประจำสม่ำเสมอ เป็นลักษณะประจำตัว

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....วัน เดือน ปี.....ผู้สังเกต.....

องค์ประกอบ/ พฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเอง	1 ไม่เกิด	2 น้อย	3 บางครั้ง	4 บ่อยๆ	5 เสมอๆ
ก. องค์ประกอบด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวและ การเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน					
1. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆหรือทำงานใหม่ๆได้					
2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้					
3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้					
4. เสนอความคิดใหม่ๆในห้องเรียนได้					
5. ถามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้					
6. ปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง					
ข. องค์ประกอบด้านการประพฤติตัวได้เหมาะสม ในห้องเรียน					
7. พูดในจังหวะอันควรได้					
8. พูดถึงสิ่งที่ได้กระทำที่โรงเรียนในทางที่ดี					
9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่นๆได้					
ค. องค์ประกอบด้านการสามารถเผชิญกับ ความผิดพลาดและการวิพากษ์วิจารณ์					
10. เวลาที่มีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้					
11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่ แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง					
ง. องค์ประกอบด้านความเป็นที่สนใจ					
12. เป็นผู้ที่เพื่อนเลือกให้อยู่ในกลุ่ม					
13. แสดงความเป็นผู้นำในกลุ่มได้					
14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี					
จ. องค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง					
15. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้					
16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน					

ข.ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เนื้อหาของเอกสารทำให้รู้					
1.ความสำคัญของบทบาทของครูที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล					
2.วิธีการจัดกิจกรรมหลักตามรูปแบบการเรียนการสอน					
3.วิธีหาโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เริ่มต้นทำกิจกรรม					
4.วิธีการใช้พฤติกรรมนำจากนักเรียน					
5.วิธีเสนอกับนักเรียนภายใต้การนำของนักเรียน					
6.วิธีการเรียนรู้จากนักเรียน					
7.วิธีการให้นักเรียนเป็นผู้ควบคุมการสนทนาหรือการทำกิจกรรม					
8.วิธีการใช้จุดเด่นของนักเรียน					
9.วิธีการสังเกตสิ่งที่นักเรียนสนใจ					
10.วิธีการมองสถานะการณ์จากมุมมองของนักเรียน					
11.วิธีการสนทนากับผู้ปกครองและบุคลากรคนอื่นๆถึงสิ่งที่นักเรียนสนใจ					
12.วิธีการใช้จุดเด่นและความสนใจของนักเรียนเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนคนนั้น					
13.วิธีการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน					
14.วิธีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน.					
15.วิธีการตอบสนองความสนใจของนักเรียน					
16.วิธีการถามคำถามและตอบคำถามของนักเรียน					
17.วิธีการสนับสนุนการเล่นของนักเรียน					

ข.ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เนื้อหาของเอกสารทำให้เห็นภาพ					
1.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดโครงการ					
2.การจัดกิจกรรมประจำวันในการสอนแบบโครงการ					
3.การจัดกิจกรรมกลุ่ม					
4.การจัดกิจกรรมลงมือปฏิบัติ					
5.การจัดกิจกรรมสรุป					
6.การจัดกิจกรรมหลักของรูปแบบการเรียนการสอน					
7.กิจกรรมการอภิปราย					
8.กิจกรรมการทัศนศึกษา					
9.กิจกรรมการนำเสนอ					
10.กิจกรรมการศึกษาค้นคว้า					
11.กิจกรรมการจัดแสดง					
12.ขั้นตอนการสอนแบบโครงการ					
13.กิจกรรมการวางแผนโครงการ					
14.กิจกรรมการเริ่มต้นโครงการ					
15.กิจกรรมการพัฒนาโครงการ					
16.กิจกรรมการรวบรวมสรุป					
17.การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน					
18.การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน					
19.การจัดสภาพห้องเรียน					
20.การเก็บผลงานนักเรียน					

กรุณาให้ความเห็นและคำแนะนำเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ก.ความเที่ยงของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Coefficient of Stability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ α (α -coefficient) ของครอนบาช(Cronbach) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_1^2}{s_x^2} \right)$$

เมื่อ k = จำนวนข้อในแบบวัด

s_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนน ของเด็กทั้งหมด หรือ กำลังสองของ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนของเด็กทั้งหมด

((ประกอบ กรรณสูต, 2535)

ข.ความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต 2 คน

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Coefficient of Stability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person Product Moment Correlation Coefficient) จากการวัดเด็กกลุ่มเดียวกัน ด้วยผู้วัด 2 คน พร้อมกัน ด้วยสูตรต่อไปนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	คือ	สัมประสิทธิ์ความเที่ยง
	N	คือ	จำนวนเด็ก
	x	คือ	คะแนนจากผู้วัดคนที่หนึ่ง
	y	คือ	คะแนนจากผู้วัดคนที่สอง

(ประกอบ กรรณสูต, 2535; สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์, 2536; ศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ, 2539)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ก.ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้คำแนะนำตลอดกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

- 1.ดร.วรนาท รักสกุลไทย
- 2.ดร.นภเนตร ชรรมบวร
- 3.ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง
- 4.Ms.Jackie Alexandra
- 5.Ms.Sarrah Stratton

ข.ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

- 1.ดร.วรนาท รักสกุลไทย
- 2.ดร.นภเนตร ชรรมบวร
- 3.ดร.พัชรี ผลโยธิน
- 4.ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง
- 5.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการการเรียนรู้สอนตามหลักการสอนแบบโครงการ เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล

ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ

การพัฒนาตนเองของบุคคลนั้น เป็นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ในการดับทุกข์ ในการบรรลุถึงอิสระภาพ การที่จะทำได้ก็คือ เมื่อมีความเชื่อในศักยภาพของตนเป็นพื้นฐานแล้ว ก็มาปฏิบัติตามวิธีแก้ปัญหา เพราะการพัฒนาตนก็คือการพัฒนาปัญญาให้มีความรู้ที่เข้าใจในเหตุปัจจัยของกระบวนการแห่งเหตุผลที่มีในธรรมชาติ แล้วเอาความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ (พระเทพเวที, 2531)

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) คือ การที่บุคคลพิจารณาประเมินตนเองในเรื่องความสามารถ ความสำคัญและการมีคุณค่า เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของตน แล้วแสดงออกให้เห็นในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง เป็นประสบการณ์ที่คนอื่นสามารถรับรู้ได้ โดยพิจารณาจากคำพูดและพฤติกรรม (Coopersmith, 1967) ซึ่งในการศึกษาระดับปฐมวัยให้ความสำคัญกับการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างมาก ดังที่ คณะทำงานจัดทำแนวดำเนินการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (2536) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและแนวการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนไว้ในด้านอารมณ์จิตใจว่า มุ่งให้เด็กเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเอง มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส และในแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล หรือหลักสูตรอนุบาลศึกษามัธยมปรับปรุงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2534) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอนุบาลศึกษาและจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ไว้ในด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมว่า เพื่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในหลายประเทศ ให้ความสำคัญกับการเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกา บางรัฐกำหนดให้การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญยิ่งของการจัดการศึกษา (Katz, 1994)

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อชีวิตมนุษย์ จะมีผลต่อการดำเนินชีวิตในทุกๆ เรื่อง จากการศึกษาพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของมนุษย์ หากได้รับการตอบสนองก็จะนำไปสู่ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง มีความเข้มแข็ง มีความสามารถเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆ รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อโลก แต่หากไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกมีปมด้อย และช่วยตนเองไม่ได้ (Maslow, 1970) การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ (Coopersmith, 1967) คนที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่เชื่อมั่นในความสามารถ มีคุณ

ค่า มีประสิทธิภาพ มีความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเอง บากบั่นมานะพยายามเพื่อเอาชนะอุปสรรค สามารถเผชิญกับปัญหายุ่งยากซับซ้อน มีความกระตือรือร้นเพื่อให้ตนไปถึงจุดหมายที่ต้องการ ยอมรับความเป็นจริง พุดถึงความสำเร็จ ความล้มเหลวหรือข้อบกพร่องต่างๆของตนได้อย่างตรงไปตรงมา ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ใดๆที่เกี่ยวข้องกับตน กล้าแสดงออกถึงทัศนคติของตนอย่างเปิดเผย อยากรู้ อยากเห็นสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ มีอารมณ์ขัน กระฉับกระเฉงว่องไว มีชีวิตชีวา (Braden, 1985)

เมื่อผู้เรียนแต่ละคนสามารถรู้สึกว่าเขาแต่ละคนมีคุณค่ามีความสำคัญ แล้วก็จะทำให้พวกเขามีการตอบสนองในทางบวกต่อทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น ความสามารถ(ระดับสติปัญญา) ความพยายามของตน เนื้อหาวิชาที่เรียน เพื่อนๆครูอาจารย์ การร่วมกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียน การพูดอภิปรายในกลุ่มและหน้าชั้นเรียน การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฯลฯ พวกเขาแต่ละคนก็จะสามารถรู้สึกสบายใจในการเปิดเผยตัวเอง ในการเป็นตัวของตัวเอง มีความจริงใจในการพูดและแสดงความเป็นจริง ยิ่งกว่านั้นพวกเขาก็จะสามารถถามคำถาม ใช้ความคิด วิเคราะห์วิจารณ์สิ่งต่างๆที่เข้ามา ที่เรียนอยู่ได้มากยิ่งขึ้น แต่ถ้าผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณค่าหรือรู้สึกมีปมด้อย ตัวเขาก็จะไม่สามารถเผชิญสิ่งต่างๆได้ ทั้งความไม่เข้าใจ ความสงสัยในเนื้อหา ความยากของวิชาการ การออกความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ฯลฯ และอีกในแง่หนึ่ง ถ้าผู้เรียนพบสิ่งแปลกๆใหม่ๆ สิ่งที่ยังไม่รู้ก็จะพยายามสร้างเกราะป้องกันตัวขึ้นมาด้วยเทคนิควิธีของแต่ละคนที่อาจแตกต่างกันก็ได้ ผู้เรียนบางคนอาจจะก้าวร้าว โทษ ตำหนิ หาเรื่องคนอื่น ในบางรายอาจถึงขั้นเลิกเรียนวิชานั้นไปเลยก็มี แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้เรียนมีความรู้สึกว่าตนมีคุณค่าและความสำคัญที่ได้รับจากในชั้นเรียน จากที่ครูอาจารย์ นำและสร้างให้เกิดขึ้นในบรรยากาศชั้นเรียน ผู้เรียนก็จะมีกำลังใจและสามารถปฏิเสธความรู้สึกส่วนตัวที่ว่าตนไม่มีค่าออกไปได้ และพยายามทำหรือพิสูจน์ให้ชั้นเรียนเห็นว่าเขาไม่ใช่ไม่มีคุณค่า เมื่อผู้เรียนรู้สึกว่าตนมีคุณค่าแล้วเขาก็จะสามารถใช้กำลังทุกอย่างที่เขาถืออยู่ทุ่มเทกับการเรียน การค้นคว้า การอ่านหนังสือ การคิด วิเคราะห์หาคำตอบ การถามคำถามเพื่อไขข้อสงสัย และเพื่อจะได้ความกระจ่างและความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2532)

แม้จะพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แต่การศึกษาเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองในประเทศไทยโดยเฉพาะในการศึกษาระดับชั้นอนุบาลอยู่ในแวดวงที่จำกัดมาก ครูอนุบาลส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่สามารถจะเสริมสร้างขึ้นมาได้ มีผู้ทำการศึกษาถึงวิธีการที่จะเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้เกิดขึ้น พอจะสรุปเป็นหลักการในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองดังต่อไปนี้

บุคคลจะพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้นเมื่อ

1. ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น
2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมความสามารถ ความสำเร็จของตน

3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน
4. ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เป็นทางบวก
5. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น
7. ได้แสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับความต้องการความสนใจของตน
8. ได้ช่วยเหลือผู้อื่น
9. ได้ตัดสินใจและประเมินผลตนเอง

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าองค์ประกอบที่จะส่งผลให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง มี 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ องค์ประกอบภายในตัวบุคคล และองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ ความเห็นของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2533) ที่ว่า การศึกษามีใช้กระบวนการถ่ายทอดเท่านั้น แต่การศึกษาเกิดขึ้นจากกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมในการค้นคิด ทดลอง และจัดประเด็นข้อค้นพบ การมีปฏิสัมพันธ์และสัมผัสกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เร้าให้เกิดฉันทะในการเรียนรู้ต่อไป เด็กนักศึกษาในปัจจุบันต้องได้มีโอกาสฟังและเสวนากับผู้รู้จริง ได้รับความรู้ในลักษณะที่รู้แจ้งแทงตลอด ซึมลึกลงไป ในจิตใจ จะสามารถนำไป "ปรับปรุง" และ "คิดปรุง" ได้ เกิดภูมิปัญญาแล้วฉายออกมาเป็นความประพฤติ ความสามารถที่เด่นงาม

แต่การที่จะเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองโดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะในชั้นอนุบาลนั้น เมื่อพิจารณาหลักในการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองแล้วพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เด็กต้องได้ปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตน มีโอกาสที่จะทำงานทั้งลำพังและทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อที่จะได้พบกับทั้งความสำเร็จและล้มเหลว ผู้วิจัยได้พิจารณาหลักการสอนแบบโครงการที่มีลักษณะกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกตามความสนใจของผู้เรียนเองด้วยการมีประสบการณ์ตรงกับบุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือสถานการณ์ในเรื่องที่ศึกษา แล้วเปิดโอกาสให้ได้เสนอผลงานการศึกษาแก่ผู้อื่นอันจะแสดงถึงความสำเร็จของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของแคทซ์ (Katz, 1994) ที่กล่าวว่าเด็กเกิดมา โดยมีคุณลักษณะของนักวิทยาศาสตร์ติดตัวมาด้วย เด็กมีสมาธิในการศึกษาค้นคว้าสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวครั้งละนาน ๆ ครูสามารถใช้คุณลักษณะพิเศษอันนี้ของเด็กโดยใช้โครงการ (Project Work) ในการสอน ซึ่งเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ อภิปราย ตัดสินใจ ร่วมมือกับคนอื่น คิดสร้างสรรค์ ได้แย้ง ตอรอง ประนีประนอม และประเมินผลการปฏิบัติงานของตนด้วยตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กจะได้พัฒนาจากกิจกรรมต่างๆในการสอนแบบโครงการ

จากความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อตัวเด็กทั้งในด้านการเรียน การใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคม และการดำเนินชีวิตของเด็กเองทุก ๆ ด้าน ประกอบกับการสอดคล้องต้องกันของหลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและหลักการของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะหาแนวทางการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งเป็นวัยที่เด็กๆ ได้มาใช้ชีวิตในโรงเรียนเป็นครั้งแรก โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการและแนวคิดพื้นฐาน

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก

ก) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทกอตสกี(Vygotsky อ้างใน Berk and Winsler, 1995)

เด็กจะเกิดการเรียนรู้ พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้นเมื่อ มีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อน บุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันนั้น โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึงสภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น

การให้การช่วยเหลือแนะนำในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ของเด็ก (Assisted Learning) เป็นการให้การช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเด็กแก้ปัญหาโดยลำพังไม่ได้ เป็นการช่วยอย่างพอเหมาะเพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง วิธีการที่ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กเรียกว่า Scaffolding เป็นการแนะนำช่วยเหลือให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยการให้คำแนะนำ (clue) การช่วยเตือนความจำ (reminders) การกระตุ้นให้คิด (encouragement) การแบ่งปัญหาที่สลับซับซ้อนให้ง่ายขึ้น (breaking the problem down into step) การให้ตัวอย่าง (providing and Example) หรือสิ่งอื่น ๆ ที่จะช่วยเด็กแก้ปัญหาและเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้การช่วยเหลือ(Scaffolding) มีลักษณะ 5 ประการ ดังนี้

- 1) เป็นกิจกรรมการร่วมกันแก้ปัญหา
- 2) เข้าใจปัญหาและมีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน
- 3) บรรยากาศที่อบอุ่นและการตอบสนองที่ตรงกับความต้องการ
- 4) รักษาสภาวะแห่งการเรียนรู้ของเด็ก(ZPD)
- 5) สนับสนุนให้เด็กควบคุมตนเองในการแก้ปัญหา

ครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและ ให้คำแนะนำด้วยการอธิบาย สาธิต และให้เด็กมีโอกาสร่วมงานร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะกับเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า ครูมีหน้าที่กระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาหรือวิธีการอื่น ๆ เช่น การวาด การเขียน การทำงานศิลปะหลายรูปแบบ เพื่อเป็นการจัดระบบความคิดของเด็กเอง แล้วให้โอกาสเด็กแสดงออกตามวิธีการต่างๆของเด็กเองเพื่อครูจะได้รู้ว่าเด็กต้องการจะทำอะไร

ข) ทฤษฎีการพัฒนาบุคคลิกภาพของ โรเจอร์ (Rogers, 1994)

ข) ทฤษฎีการพัฒนาบุคลิกภาพของ โรเจอร์ (Rogers, 1994)

เด็กจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองขึ้นมาได้เองจนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เมื่อเด็กรู้จักตนเอง ยอมรับและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะพัฒนามาจากการที่เด็กคนนั้นได้รับการปฏิบัติจากผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาอย่างให้เกิดใจและเคารพความรู้สึก ความคิดเห็นของเขาภายใต้บรรยากาศที่เป็นอิสระ ครูต้องให้ความไว้วางใจเด็ก เชื่อมั่นในศักยภาพของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิธีการที่จะเรียนเอง ให้เกิดใจ เคารพความรู้สึกและความคิดเห็นของเด็ก

แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1. บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองจากการรับรู้ถึงลักษณะของของตนเอง แล้วประเมินตนเองให้คุณค่าตนเองจากผลการประเมิน แล้วยอมรับ เชื่อมั่นและชื่นชมตนเองในด้านความสามารถ ความสำเร็จ ความสำคัญ และมีคุณค่า ขณะเดียวกันก็ยอมรับข้อจำกัดของตน แล้วแสดงออกในรูปของความรู้สึก หักเหน็ดต่อตนเอง อันมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ

2. บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า เป็นบุคคลน่าเชื่อถือ สามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้ มีความเพียรพยายามเพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิต สามารถเผชิญกับปัญหาที่ยุ้งยาก มีความกล้าเสี่ยง มีความกระตือรือร้นที่จะไปให้ถึงเป้าหมายสำคัญในชีวิตของตนเอง สามารถยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เป็นผู้ปราศจากอคติ มีความรู้สึกพอใจในชีวิตของตน มีความสุขในชีวิตและดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเห็นคุณค่าของบุคคลสามารถเสริมสร้างขึ้นมาได้เมื่อ

- 3.1 ได้รับรู้การยอมรับจากผู้อื่น
- 3.2 ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมความสามารถ ความสำเร็จของตน
- 3.3 ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน
- 3.4 ได้ใช้ความพยายามมุ่งมั่นในการทำงานเพียงลำพังและร่วมกับผู้อื่น
- 3.5 ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เป็นทางบวก
- 3.6 ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น
- 3.7 ได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของตน
- 3.8 ได้ช่วยเหลือผู้อื่น
- 3.9 ได้ตัดสินใจและประเมินผลตนเอง

4. องค์ประกอบที่สำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

องค์ประกอบภายในตัวบุคคลประกอบด้วย

- 1) ลักษณะทางกายภาพ
- 2) ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ ผลงาน
- 3) สภาวะทางอารมณ์
- 4) ระดับความมุ่งมั่นปรารถนา

- 1)สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ครู
- 2)สัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มเพื่อน
- 3)สถานภาพทางสังคม
- 4)สัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง

5.การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล สามารถเสริมสร้างขึ้นไปได้ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันในและนอกโรงเรียน ที่บ้าน การได้พบปะกับผู้คน สิ่งของและสถานการณ์ต่างๆ

แนวคิดและความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน

1.เด็กวัยอนุบาลอายุ 3-6 ปีเรียนรู้จากการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและจากธรรมชาติรอบๆตัว โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 กับสิ่งต่างๆที่เป็นรูปธรรม ผ่านการได้สัมผัส ได้ยิน ได้เห็น ได้รับรส และได้กลิ่น จะมีความสามารถจำกัดในด้านการคิดเหตุผล และสิ่งที่เป็นนามธรรม

2.เด็กเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ และค่านิยมของตนเองขึ้นมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆทั้งทางกายภาพและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.การจัดการเรียนการสอนต้องเป็นเรื่องของการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน ภายใต้บรรยากาศที่เป็นมิตร มีอิสระเสรี ให้เกียรติให้ความสำคัญแก่นักเรียนทุกคน

4.การประเมินผลการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนการสอน เป็นการประเมินผลจากสภาพจริงที่เกิดขึ้น เป็นกระบวนการ สังเกต บันทึก และรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน จากวิธีการทำงานและผลงานที่นักเรียนทำ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคน ประสบผลสำเร็จในการเรียนตามศักยภาพของตน

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบโครงการ

1. เด็กศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึก ลงไปในรายละเอียดของเรื่องนั้นๆ จนพบคำตอบที่ต้องการ

2. เรื่องที่เด็กศึกษาเป็นเรื่องที่เด็กเป็นผู้เลือกเองตามความสนใจ ประเด็นที่ศึกษาก็เป็นประเด็นที่เด็กตั้งคำถามขึ้นเอง

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษานั้นโดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตอย่างใกล้ชิด จากแหล่งความรู้เบื้องต้น

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะใช้ระยะเวลาที่ยาวนานอย่างเพียงพอตามความสนใจของเด็กเพื่อที่จะให้เด็กได้ค้นพบคำตอบ และคลี่คลายความสงสัยใคร่รู้
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้ประสบกับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวในวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของเด็กเอง
6. เมื่อเด็กได้ค้นพบคำตอบแล้ว เด็กจะนำความรู้ใหม่ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการของเด็กเอง อาจจะเป็นงานเขียน งานวาดภาพระบายสี การสร้างแบบจำลอง การเล่นสมมุติ ละคร การทำหนังสือ หรือรูปแบบอื่นๆ
7. เด็กได้นำเสนอความรู้ต่อเพื่อนๆ และคนอื่นๆ อันจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของกระบวนการศึกษาของตน และเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จนั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการ ของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการ เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าของตนเองของเด็กวัยอนุบาล

การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลตามรูปแบบการเรียนการสอนนี้เป็นการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบต่างๆที่มีอยู่ภายใต้สถานการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้บรรยากาศที่เป็นมิตร มีอิสระเสรี ให้เกียรติให้ความสำคัญแก่เด็กในฐานะคนๆหนึ่งที่มีสิทธิเท่าเทียมกันทุกคน สร้างความรู้สึกที่มั่นคง กล้าคิดกล้าแสดง กล้าลงมือทำ ครูเป็นผู้คอยให้การสนับสนุนคอยช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ ครูจะไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่จะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องราวที่เป็นความสนใจและท้าทายความสามารถของเด็ก ให้โอกาสเด็กได้ค้นพบและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับสิ่งของ เรื่องราว สถานที่ บุคคลและเหตุการณ์ต่างๆภายในชุมชนของเด็ก ตามวิธีการของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลการทำงานของตนเอง ได้เห็นพัฒนาการและความสำเร็จและล้มเหลวของตน ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวกและคอยแนะนำช่วยเหลือให้เด็กได้ประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรม ลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นดังนี้

1. เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ร่วมกับระบบการสอนในหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลตามปกติ โดยโอกาสที่ครูจะใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้จะเกิดขึ้นภายใต้สภาพการเรียนการสอนตามปกติ เมื่อครูสังเกตเห็นว่าเด็กมีความสนใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นพิเศษ และต้องการจะศึกษาเรื่องนั้นต่อไป และครูพิจารณาว่าสามารถจัดกิจกรรมเพื่อศึกษาเรื่องนั้นได้และมีแหล่งทรัพยากรเพียงพอในการศึกษาเรื่องนั้น

2. จุดเน้นสำคัญของการจัดการเรียนการสอนนี้มุ่งที่ความสนใจของเด็กเป็นหลักเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้ศึกษาเรื่องที่ตนสนใจ ในวิธีการของเด็กเอง ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนนี้จึงไม่มีการวางแผนการสอนอย่างชัดเจนไว้ล่วงหน้า ครูผู้สอนคอยจะสังเกตจนพบความความสนใจของเด็ก แล้วจึงจะสามารถร่วมกันวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันกับเด็กขึ้นและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการความสนใจของเด็ก

3. แม้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนนี้จะมุ่งที่ความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล แต่ในการเลือกหัวข้อของโครงการที่จะทำการศึกษานั้น เด็กทั้งกลุ่มจะร่วมกันเลือกหัวข้อของโครงการร่วมกัน ภายใต้กรอบความสนใจของเด็กส่วนใหญ่ในห้องเรียนและภายใต้การพิจารณาของครูว่าหัวข้อดังกล่าว

สามารถเลือกเป็นหัวข้อโครงการได้หรือไม่ โดยครูพิจารณาเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อของโครงการดังนี้

- 1) เป็นหัวข้อที่เด็กทุกคนหรือเด็กส่วนใหญ่ของกลุ่มสนใจ
- 2) มีแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมในหัวข้อโครงการนี้ได้
- 3) เป็นหัวข้อที่เด็กพอจะมีประสบการณ์อยู่บ้างแล้ว
- 4) เป็นหัวข้อที่เด็กสามารถใช้ประสบการณ์ตรงในการค้นหาข้อมูลข้อเท็จจริงได้
- 5) เป็นเรื่องที่เป็นจริง สามารถให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับเรื่องนั้นได้
- 6) เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้มีการร่วมมือกันทำงาน
- 7) เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สร้างสิ่งของหรือเล่นสมมุติ
- 8) เป็นหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
- 9) เด็กมีโอกาสใช้ทักษะต่างๆในการเรียนรู้
- 10) ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

4. รูปแบบการเรียนการสอนนี้ต้องการครูที่มีคุณลักษณะสำคัญอย่างยิ่งคือต้องเป็นผู้ที่ยอมรับเด็กโดยแท้ เชื่อมั่นว่าเด็กสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเด็กเอง โดยครูจะต้องแสดงบทบาทผู้ฟังที่ดีให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความต้องการความสนใจของเด็กและจัดกิจกรรมตามความสนใจของเด็กอย่างแท้จริง ต้องไม่แสดงบทบาทของผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก ไม่เป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้เด็กทำตามความคิดของครู

โดยสรุปหลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการ เป็นดังนี้

1. เด็กศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกลงไปในเรื่องนั้น ด้วยกระบวนการคิดและแก้ปัญหาของเด็กเองจนพบคำตอบที่ต้องการ
2. เรื่องที่ศึกษากำหนดโดยเด็กเอง
3. ประเด็นที่ศึกษา เกิดจากข้อสงสัยหรือปัญหาของเด็กเอง
4. เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษาโดยการสังเกตอย่างใกล้ชิดจากแหล่งความรู้เบื้องต้น
5. ระยะเวลาการสอนยาวนานอย่างเพียงพอตามความสนใจของเด็ก
6. เด็กได้ประสบทั้งความล้มเหลวและความสำเร็จในการศึกษาตามกระบวนการแก้ปัญหาของเด็ก
7. ความรู้ใหม่ที่ได้จากกระบวนการศึกษาและการแก้ปัญหาของเด็กเป็นสิ่งที่เด็กใช้กำหนดประเด็นศึกษาขึ้นใหม่ หรือใช้ปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กต้องการ
8. เด็กได้นำเสนอกระบวนการศึกษา และผลงานต่อคนอื่น
9. ครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ หรือกำหนดกิจกรรมให้เด็กทำ แต่เป็นผู้กระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์อื่นๆเพื่อจัดระบบความคิด และสนับสนุนให้เด็กใช้ความรู้ทักษะที่มีอยู่คิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

รูปแบบการเรียนการสอนนี้พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล เป็นการเห็นคุณค่าที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายใต้สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ พฤติกรรมดังกล่าวมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 16 พฤติกรรม ตามทฤษฎีของ คูเปอร์สมิท(Coopersmith, 1984) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. องค์ประกอบด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวและการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

1. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆหรือทำงานใหม่ๆได้
2. ดัดสนใจเกี่ยวกับตนเองได้
3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้
4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้
5. ถามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้
6. ปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

ข. องค์ประกอบด้านการประพฤติตัวได้เหมาะสมในห้องเรียน

7. พุดในจังหวะอันควรได้
8. พุดถึงสิ่งที่ได้กระทำที่โรงเรียนในทางที่ดี
9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่น ๆ ได้

ค. องค์ประกอบด้านการสามารถเผชิญกับความผิดพลาดและการวิพากษ์วิจารณ์

10. เวลาที่มีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้
11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง

ง. องค์ประกอบด้านความเป็นที่สนใจ

12. เป็นผู้ที่เพื่อนเลือกให้อยู่ในกลุ่ม
13. แสดงความเป็นผู้นำในกลุ่มได้
14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี

จ. องค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

15. พุดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้
16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน

สาระสำคัญของรูปแบบ

1. สาระหลักของรูปแบบ คือกระบวนการแก้ปัญหา จะเป็นสาระหลักที่ครูใช้กระตุ้นให้เด็กใช้ตลอดกระบวนการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการที่ต้องการให้เด็กคิด หาวิธีการแก้ปัญหา โดยครูมีหน้าที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดในการที่จะหาวิธีการแก้ปัญหามาตามวิธีการของเด็ก มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประเด็นปัญหา จากการศึกษาสังเกต ศึกษาข้อมูล รับรู้และทำความเข้าใจปัญหา จนสามารถสรุปและกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นได้
2. เด็กวิเคราะห์โดยการอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นเพื่อแยกแยะประเด็นปัญหา สภาพ สาเหตุ และลำดับความสำคัญของปัญหา
3. เด็กสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหด้วยการตั้งสมมุติฐาน
4. เด็กตรวจสอบสมมุติฐานด้วยการลงมือปฏิบัติ
5. สรุปผล สังเคราะห์ความรู้ด้วยตัวเอง

ในการที่เด็กจะคิดแก้ปัญหาได้นั้นครูต้องมีการกระตุ้นให้เด็กคิด โดยการกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ทักษะทางการคิด และลักษณะทางการคิด ทิศนา แชมมณีและคณะ(2540) ได้กล่าวถึง ทักษะทางการคิดและลักษณะทางการคิดไว้ว่าประกอบด้วยทักษะและลักษณะต่อไปนี้

ทักษะการคิด ประกอบด้วย

1). ทักษะการคิดพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ทักษะการสื่อสาร ได้แก่

- ทักษะการฟัง	- ทักษะการใช้ความรู้
- ทักษะการจำ	- ทักษะการอธิบาย
- ทักษะการอ่าน	- ทักษะการทำความเข้าใจ
- ทักษะการรับรู้	- ทักษะการบรรยาย
- ทักษะการเก็บความรู้	- ทักษะการพูด
- ทักษะการดึงความรู้	- ทักษะการเขียน
- ทักษะการจำได้	- ทักษะการแสดงออก

1.2 ทักษะที่เป็นแกนหรือทักษะขั้นพื้นฐานทั่วไป ได้แก่

- ทักษะการสังเกต	- ทักษะการระบุ
- ทักษะการสำรวจ	- ทักษะการจำแนก
	ความแตกต่าง
- ทักษะการตั้งคำถาม	- ทักษะการจัดลำดับ

- ทักษะการรวบรวมข้อมูล
 - ทักษะการจัดหมวดหมู่
 - ทักษะการตีความ
 - ทักษะการเชื่อมโยง
 - ทักษะการใช้เหตุผล
- 2) ทักษะการคิดขั้นสูง ที่สำคัญมีดังนี้
- ทักษะการนิยาม
 - ทักษะการผสมผสาน
 - ทักษะการสร้าง
 - ทักษะการปรับโครงสร้าง
 - ทักษะการหาความเชื่อพื้นฐาน
 - ทักษะการตั้งสมมุติฐาน
 - ทักษะการกำหนดเกณฑ์
 - ทักษะการประยุกต์
 - ทักษะการเปรียบเทียบ
 - ทักษะการอ้างอิง
 - ทักษะการแปลความ
 - ทักษะการขยายความ
 - ทักษะการสรุปความ
 - ทักษะการวิเคราะห์
 - ทักษะการจัดระบบ
 - ทักษะการจัดโครงสร้าง
 - ทักษะการหาแบบแผน
 - ทักษะการทำนาย
 - ทักษะการทดสอบสมมุติฐาน
 - ทักษะการพิสูจน์

ลักษณะการคิด

ครูจะกระตุ้นให้เด็กมีลักษณะการคิดหลายรูปแบบ หลายๆลักษณะ ลักษณะการคิดเป็นประเภทของการคิดที่แสดงลักษณะเฉพาะที่ชัดเจน ลักษณะการคิดแต่ละลักษณะจะอาศัยทักษะพื้นฐานบางประการและมีกระบวนการหรือการคิดไม่มากนัก ลักษณะการคิดดังกล่าวประกอบด้วย การคิดคล่อง การคิดหลากหลาย การคิดละเอียด การคิดชัดเจน การคิดกว้าง การคิดไกล การคิดลึกซึ้ง และการคิดอย่างมีเหตุผล

2. สาระที่เป็นเนื้อหาตามหัวข้อโครงการ เป็นเนื้อหาที่เกิดจากความสนใจ ความต้องการของเด็ก แล้วถูกกำหนดเป็นหัวข้อโครงการที่จะทำการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนการสอน

การจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลประกอบไปด้วยระยะของโครงการ 3 ระยะใหญ่ๆ คือ

ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

ระยะที่ 3 รวบรวมสรุป

เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตลอดการสอน 1 โครงการ เวลาที่ใช้ขึ้นอยู่กับที่ได้ดำเนินการขั้นตอน ตามขั้นตอนการสอนของรูปแบบ คือ ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ พัฒนาโครงการ และรวบรวมสรุป ดังนั้นเวลาในการสอน 1 โครงการจึงไม่สามารถกำหนดให้แน่นอนตายตัวได้ เพราะขึ้นอยู่กับความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็ก ส่วนในการสอน 1 ครั้งใน 1 วันใช้เวลาประมาณ 50-70 นาที ตามช่วงเวลาของกิจกรรมในวงกลม กิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม ในแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งก็สามารถยืดหยุ่นให้มากหรือน้อยกว่านี้ได้ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ

การจัดสภาพสิ่งแวดล้อม

การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้มุ่งให้เด็กได้มีโอกาสมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ เพื่อที่เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเหล่านั้น ครูควรจัดเอกสาร หนังสือ หรือวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการไว้ในห้องเรียน รวมทั้งจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ตามโครงการของเด็ก ด้วยการติดผลงานของเด็ก ภาพถ่าย ติตป้ายแสดงเรื่องราว(Documentary Board)การทำโครงการของเด็ก ครูสามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่จะส่งเอกสาร หรือสิ่งของต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการมาจัดแสดงในห้องเรียน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์กับสิ่งเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น ในโครงการพญานาค ครูขอความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยผ่านการทำหนังสือแจ้งข่าวการทำโครงการพญานาคและขอความร่วมมือขอให้นำสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับ

พญานาคมาร่วมแบ่งปันกันในห้องเรียน มีผู้ปกครองส่งกล้องไมซิคไฟตราพญานาคมาจัดแสดงในห้องเรียน และมีเอกสารเกี่ยวกับอาชีพการวาดรูปพญานาคบนหัวเรือประมงมาแบ่งปัน สิ่งเหล่านี้เด็กให้ความสนใจเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนจะเป็นเรื่องราวของการศึกษาค้นคว้า ผลงานการทำงานตามโครงการของเด็ก ห้องเรียนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนนี้สามารถใช้ห้องเรียนห้องเดียวกับการเรียนการสอนปกติ แต่ถ้าหากโรงเรียนใดสามารถจัดห้องเรียนที่เป็นห้องโครงการโดยเฉพาะได้จะทำให้การจัดกิจกรรมเต็มไปด้วยความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะบางครั้งการเรียนการสอนนี้ต้องการพื้นที่ในการสร้างแบบจำลองที่มีขนาดใหญ่ และต้องใช้เวลาในการสร้างและปรับปรุงเป็นเวลานาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามกระบวนการเรียนการสอน

ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

ก่อนที่จะเริ่มโครงการครูและเด็กทุกคนในกลุ่มร่วมกันกำหนดหัวข้อของโครงการ หัวข้อโครงการกำหนดขึ้นจากความสนใจของเด็กทั้งกลุ่มหรือเด็กส่วนใหญ่เป็นหลัก โดยครูเป็นผู้คอยสังเกตคำพูดและการกระทำต่างๆ ของเด็กในระบบการเรียนการสอนตามปกติ เมื่อครูสังเกตเห็นว่าเด็กมีความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเมื่อครูพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเกณฑ์การเลือกหัวข้อโครงการแล้วเห็นว่าจะสามารถนำมาเป็นหัวข้อของโครงการได้ ครูนำเรื่องนั้นมาอภิปรายร่วมกับเด็กแล้วร่วมกันกำหนดเป็นหัวข้อโครงการ

โครงการเริ่มต้นหลังจากที่กำหนดหัวข้อโครงการแล้ว โดยครูจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อตรวจสอบว่าเด็กมีความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นหัวข้อโครงการมากน้อยเพียงใด กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การอภิปราย การวาดภาพระบายสี การเล่าเรื่องและประสบการณ์เกี่ยวกับหัวข้อโครงการ การเขียน แล้วนำความรู้เดิมของเด็กที่มีอยู่แล้วมาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกับเพื่อน ๆ โดยนำเสนอผ่านกิจกรรมหรือสื่อต่างๆ เช่น การอภิปราย การสนทนาพูดคุย การวาดภาพ ระบายสี การเขียน การทำแผนภูมิ หรือการทำงานศิลปะอื่นๆ ครูจัดแสดงผลงานต่างๆไว้ในชั้นเรียน ครูคอยกระตุ้นให้เด็กตั้งคำถามและตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษา และครูเป็นผู้คอยสังเกต จดบันทึกคำพูด คำถามและสมมุติฐานของเด็กแล้วจัดแสดงไว้ในห้องเรียน เพื่อให้เด็กคอยตรวจสอบในการศึกษาอย่างลุ่มลึกต่อไป รายละเอียดวิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นดังนี้

1. สังเกต/สร้างความสนใจของเด็ก

● ครูนำสิ่งของเข้ามาในห้องเรียนให้เด็กสังเกตอย่างใกล้ชิด ในรายละเอียดของสิ่งของนั้น

1) ครูถามคำถาม ถึงลักษณะของสิ่งของที่เด็กสังเกตได้ เมื่อเด็กตอบหรือแสดงความเห็น ครูยอมรับคำตอบของเด็ก โดยแสดงท่าทางการฟังอย่างตั้งใจ มองที่หน้าและสบตาเด็ก ทำท่าทางทางพยักหน้ายอมรับ และจดบันทึกคำพูดของเด็ก

2) ครูกระตุ้นให้เด็กสังเกตรายละเอียดของสิ่งของนั้น เช่น

ครู : หนูดูสิว่า กระดาษแผ่นนี้กับกระดาษแผ่นนั้นเหมือนกันไหม ทำไมถึงไม่เหมือนกัน ตรงไหนบ้างที่เหมือนกัน

3) ครูยอมรับฟังคำตอบของเด็กด้วยความสนใจ โดยการมองตาเด็ก แสดงท่าทางตั้งใจ ด้วยการพยักหน้า จดบันทึกคำพูดเด็ก

- หรือ จากสถานการณ์การการเรียนการสอนปกติ ครูกระตุ้นให้เด็กสังเกตสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ

1) ครูถามคำถาม ถึงลักษณะสิ่งของหรือเหตุการณ์นั้น และ กระตุ้นให้เด็ก ๆ สังเกตในรายละเอียด เช่น

ครู : เด็ก ๆ ว่าหลังเต่ากับห้องเต่า มันมีลายเหมือนกันไหม มันไม่เหมือนกันอย่างไร

2) ครูยอมรับคำตอบของเด็ก ด้วยการรับฟังอย่างสนใจ ไม่แก้ไขความคิดเห็นของเด็ก จดบันทึกคำพูดของเด็ก

3) ครูสังเกตว่าเด็กมีความสนใจในสิ่งของหรือสถานการณ์ที่เด็กสังเกตหรือไม่ หากเด็กสนใจ คือ แสดงการอยากรู้ อยากเห็นเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งของนั้น ๆ ต่อไปอีก ครูนำเด็กไปสู่การกำหนดหัวข้อโครงการ หากเห็นว่าเด็ก ๆ ไม่สนใจ คือ ไม่อยากรู้ต่อไป ครูยอมรับเด็กโดยการให้เวลาเด็กสังเกตสิ่งของ หรือสถานการณ์นั้นต่อไป หากยังไม่หมดความสนใจ จะเปลี่ยนสิ่งของ และสถานการณ์จนพบความสนใจของเด็ก และนำมาร่วมกันกำหนดเป็นหัวข้อโครงการต่อไป

2. ร่วมกันกำหนดหัวข้อโครงการ

- อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ

1) ครูขอให้เด็กเล่าเรื่องที่เด็กสนใจ จากพื้นฐานความรู้เดิมของเด็ก ครูรับฟังด้วยความสนใจ และบันทึกคำพูดเด็กเพื่อตรวจสอบว่า เด็กคนนั้นมีความรู้เดิมแค่ไหน อย่างไรเช่น ครูบันทึกว่า

“คลีโอริจักกระดาศหลายชนิดเพราะพี่สาวมีร้านขายกระดาศ”

2) ระหว่างการอภิปรายครูแนะนำว่า ควรจะพูดทีละคน และขณะที่คนอื่นพูดเราควรรับฟังว่าเพื่อนพูดเรื่องอะไร เพื่อเป็นการฝึกการยอมรับ และ เคารพผู้อื่น

- กำหนดหัวข้อโครงการภายใต้ความสนใจของเด็ก

1) ครูถามคำถามเด็ก หลังจากสังเกตเห็นความสนใจของเด็กเป็นส่วนใหญ่แล้ว

ครู : ตกลงเด็ก ๆ อยากเรียนเรื่องกระดาศใหม่ หรืออยากเรียนเรื่องอะไร

2) ครูขอให้เด็กบอกครูทีละคน เพื่อเป็นการฝึกการตัดสินใจด้วยตนเอง

3) ถ้าดำเนินการตามขั้นตอนที่กล่าวมา เด็กวัยอนุบาลส่วนใหญ่ จะเลือกเรียนเรื่องที่กำลังพูดถึงกันอยู่ แต่ถ้าหากมีเด็กคนใดที่คำตอบว่าไม่อยากเรียน ครูต้องยอมรับความคิดเห็นของเด็กคนนั้น และถามต่อว่าเขาสนใจเรียนเรื่องอะไร จดบันทึกไว้ และบอกเด็กว่า เราจะกลับมาคุยกันเกี่ยวกับเรื่องที่เขาต้องการจะเรียน อีกครั้งหนึ่ง แต่ตอนนี้เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยากเรียนเรื่องกระดาศ ครูต้องเรียนเรื่องกระดาศไปกับเพื่อน ๆ ก่อน ส่วนหนูถ้ายังไม่สนใจ จะดูเพื่อนไปก่อนก็ได้ และหากสนใจเมื่อใดจะเรียนไปกับเพื่อน ๆ เมื่อไรก็ได้ และครูต้องมาคุยกับเด็กคนนี้ว่า เขาอยากจะทำเรื่องเดียวกับเพื่อนเมื่อใด

- เด็กแลกเปลี่ยนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหัวข้อโครงการ ด้วยการวาดภาพ เล่าเรื่อง สังเกตสิ่งของ และสนทนากับเพื่อนๆ และครู

1) ครูขอให้เด็กวาดภาพ เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนตามความรู้เดิมของเด็ก

2) ขณะที่เด็กวาดภาพ ครูขอให้เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่เขาวาด ครูจดบันทึกสิ่งที่เด็กเล่า หากเด็กต้องการให้ครูเขียนเรื่องราวในภาพ ครูเขียนให้หรือเขียนให้ดู แล้วให้เด็ก ลอกข้อความลงในภาพของตน

3) ครูกระตุ้นให้เด็กวาดรายละเอียดของเรื่องราวให้มากที่สุด ด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น เช่น

ครู : พญานาคของการ์ตูนมันทำอะไรบ้าง

4) ครูใช้เวลาเด็กอย่างเพียงพอเพื่อจะได้ใช้ความพยายาม มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จตามลำพัง จากความคิดของเด็กเอง

5) ครูนำผลงานของเด็ก มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ โดยขอให้เล่าเรื่องจากภาพที่เด็กวาด และขอให้เพื่อนซักถามและออกความเห็นเกี่ยวกับผลงานของเด็ก เพื่อฝึกให้เด็กยอมรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์ จากผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะยอมรับข้อดีและข้อจำกัดของตน

6) ครูจัดสภาพแวดล้อมของห้อง ให้สอดคล้องกับหัวข้อของโครงการ โดยการจัดแสดงผลงานจากการคิดไว้ในห้องเรียน ก่อนจะแสดงครุควรรทำกรอบของภาพให้สวยงามเรียบร้อยเสียก่อน เพื่อให้เด็กได้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน และครุควรรนำหนังสือหรือภาพวาดหรือหุ่นจำลอง ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการมาจัดไว้ในมุมต่าง ๆ ของห้องเรียนเพื่อที่เด็กจะได้ศึกษาและสังเกตสิ่งของเหล่านั้น

7) ครูแจ้งผู้ปกครองให้ทราบว่าเด็ก ๆ กำลังทำโครงการอะไร และขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ให้ส่งหนังสือเอกสารหรือสิ่งของอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการ มาจัดแสดงในห้องเรียน เช่น ในโครงการพญานาค ผู้ปกครองส่งกล่องไม้ขีดไฟตราพญานาค ปฏิทินรูปพญานาค และเอกสารเกี่ยวกับอาชีพรับจ้างวาดรูปพญานาคบนหัวเรือประมง มาจัดแสดงในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้จะทำให้เด็ก ๆ มีโอกาสได้พูดถึงสิ่งที่ทำในโรงเรียนกับผู้ปกครอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

เป็นขั้นตอนที่เด็กลงมือทดสอบสมมุติฐาน หรือการออกไปศึกษาความรู้เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ตามประเด็นคำถามภายใต้หัวข้อโครงการ ขั้นตอนนี้มุ่งเน้นให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับสิ่งของ เหตุการณ์ บุคคลหรือสถานที่ที่เป็นแหล่งความรู้เบื้องต้น ครูเป็นผู้จัดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับแหล่งความรู้เบื้องต้นอย่างใกล้ชิด มีโอกาสสังเกตสัมผัสจับต้อง หรือใช้ประสาทสัมผัสทั้งมวลในการศึกษาอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ความรู้ที่จะตอบคำถามหรือตรวจสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อเด็กได้ความรู้ที่ต้องการแล้ว ครูเตรียมกิจกรรมให้นำเสนอความรู้นั้นผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การวาดภาพบรรยาย การสร้างสิ่งของจำลอง การเขียน การทำแผนภูมิ การเล่นเกม การทดลอง หรือนำความรู้ที่ได้นั้นมาตั้งประเด็นคำถามขึ้นใหม่ กำหนดเป็นปัญหาแล้วดำเนินการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา ผ่านการตั้งสมมุติฐานขึ้นใหม่ ดำเนินการตรวจสอบ เพื่อแสวงหาความรู้อย่างลุ่มลึกและละเอียดในประเด็นใหม่ต่อไป รายละเอียดของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นดังนี้

1. เด็กกำหนดปัญหาที่จะศึกษา

• เด็กอภิปรายเกี่ยวกับหัวข้อโครงการที่กำลังศึกษา

1) ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาลักษณะคำถามเป็นคำถามที่มุ่งให้เด็กแสวงหาคำตอบลึกลงไปในรายละเอียดของเนื้อหาในโครงการที่กำลังศึกษา เช่น ตัวอย่างโครงการกระดาษ

ครู : เด็ก ๆ ว่ากระดาษพวกนี้มาจากไหน

เมื่อเด็ก ๆ ตอบหรือแสดงความคิดเห็น ครูยอมรับคำตอบของเด็กทุกคน โดยไม่แก้ไขคำตอบเหล่านั้น

2) ในขณะที่มีการอภิปราย ครูแนะนำให้เด็กพูดทีละคน และฟังผู้อื่น และรับฟังความคิดของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน

3) ครูสังเกตความสนใจของเด็กว่า สนใจในประเด็นปัญหาที่ตั้งขึ้นหรือไม่ เมื่อพบความสนใจ แล้วครูจึงร่วมกับเด็กกำหนดปัญหาที่จะศึกษา

ครู : เอาละเด็ก ๆ คิดว่ากระดาษมาจากไหน

เด็ก : จากร้านค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต

ครูช่วยกำหนดประเด็นคำถามที่จะทำให้เด็กได้ศึกษาอย่างลุ่มลึกต่อไป เช่น

ครู : แล้วกระดาษพวกนั้นทำมาจากอะไร

• เด็กกำหนดปัญหาที่จะศึกษา

1) เมื่อครูสังเกตเห็นความสนใจในประเด็นปัญหาของเด็ก ๆ และครูพิจารณาว่าประเด็นปัญหานั้นเด็ก ๆ สามารถศึกษาได้อย่างลุ่มลึก และเป็นคำถามที่สามารถตั้งสมมุติฐาน และตรวจสอบหาคำตอบได้ตามวิธีการและตามศักยภาพของเด็ก

ครู : ตกลง เราอยากรู้ว่ากระดาษทำอย่างไร

2. เด็กตั้งสมมุติฐานเบื้องต้น

• เด็กตอบปัญหาตามความรู้เดิมที่มีอยู่

1) ครูกระตุ้นให้เด็ก ๆ คิดหาคำตอบ(สมมุติฐาน) ของปัญหานั้นจะเป็นอย่างไร

ครู : กระดาษทำอย่างไร

เด็ก : ทำมาจากชนไก่

: ทำมาจากต้นไม้

: ทำมาจากเส้น

2) ครูยอมรับคำตอบของเด็กทุกคน และถามเหตุผลว่าทำไมเด็กจึงคิดเช่นนั้นเพื่อให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกรองตน โดยครูให้การยอมรับและให้กำลังใจในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก ด้วยการมองที่เด็กแสดงท่าทางสีหน้ายอมรับ ตั้งใจฟัง ด้วยการทวนคำพูดเด็กเบา ๆ พยักหน้าและจดบันทึกคำพูด

• ครูช่วยกระตุ้นให้เด็กขยายสมมุติฐาน ให้มีรายละเอียดและขั้นตอนที่สามารถดำเนินการทดสอบได้

1) ครูขอให้เด็กอธิบายคำตอบ(สมมุติฐาน)ของเด็กเพิ่มเติม เช่น เด็กที่มีสมมุติฐานว่า กระดาษทำมาจากชนไก่ ครูถามเด็กว่าทำอย่างไร ชนไก่จึงกลายเป็นกระดาษได้ ครูต้องอดทนรอฟังคำตอบเด็ก ต้องให้เวลาเด็ก เพื่อให้เขาได้คิด และสามารถนำเสนอความคิดวิธีการของเขาออกมาตัวอย่างสมมุติฐานของเด็ก

เด็ก : เอาชนไก่มา เอากรวดติด แล้วตัดให้เป็นสี่เหลี่ยมแล้วจะกลายเป็นกระดาษ

2) ครูยอมรับฟังวิธีการของเด็กโดยไม่แก้ไขโต้แย้ง แสดงการยอมรับความคิดเห็นของเด็ก ช่วยเด็กโดยการบันทึกวิธีการตามความคิดของเขา แล้วทบทวนให้เขาฟัง

3) ครูขอให้เด็กทุกคนแสดงความคิดเห็นของตนเองและฝึกให้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง โดยการบอกว่า เรายังไม่รู้ว่า คำตอบไหนจะถูกต้องแต่ครูเชื่อว่าคำตอบของเด็ก ๆ ทุก ๆ คนเป็นคำตอบที่ดีมากทุกคำตอบแม้จะไม่เหมือนกันก็ตาม

• เด็กวาดขั้นตอนตามสมมุติฐานในกระดาษ

1) ครูขอให้เด็ก วาดวิธีการขั้นตอนของตนตามสมมุติฐานลงในกระดาษ

1) ครูขอให้เด็ก วาดวิธีการขั้นตอนของตนตามสมมุติฐานลงในกระดาษ

● ครูจัดทำป้ายแสดงเรื่องราว

1) ระหว่างการทำงานของเด็กครูถ่ายภาพการทำงาน บันทึกคำพูดของเด็ก เก็บผลงานของเด็ก แล้วนำสิ่งเหล่านี้มาแสดง โดยการจัดทำเป็นป้ายแสดงเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนถึงการได้สมมุติฐานมา ในแผ่นเดียวกัน ป้ายแสดงเรื่องราวจะแสดงความคิดของเด็กออกเป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้จะคอยช่วยกำกับการทำงานของเด็กให้ตรงกับความคิดของเขา และยังทำให้เขาชื่นชมในผลงานของเขา

3. เด็กทดสอบสมมุติฐานเบื้องต้น

● ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามสมมุติฐาน

1) ครูศึกษาสมมุติฐานของเด็กทุกสมมุติฐาน แล้วเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามสมมุติฐานที่เด็กคิด แล้ววางแผนการทดสอบที่ละสมมุติฐาน โดยครูเลือกสมมุติฐานที่ทำได้ง่ายและเห็นผลได้ง่ายและควรรนำสมมุติฐานที่ไม่น่าจะถูกต้องมาพิสูจน์ก่อน

2) เด็กทุกคนทดสอบสมมุติฐานทุกสมมุติฐาน ทีละสมมุติฐาน ตามขั้นตอนที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกการยอมรับและเคารพความคิดของผู้อื่น ในขณะเดียวกัน เด็กที่เป็นเจ้าของสมมุติฐานก็จะได้ทำตามความคิดความต้องการของตนด้วย

● เด็กดำเนินการทดสอบสมมุติฐาน

1) ครูขอให้เด็กที่เป็นผู้เสนอสมมุติฐาน บอกวิธีการตามสมมุติฐาน เพื่อให้เด็กได้แสดงความคิดและความรู้สึกของตนออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้และได้ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2) ครูช่วยสรุปขั้นตอนวิธีการตามสมมุติฐาน และจัดสิ่งของที่จำเป็นในการตรวจสอบสมมุติฐานให้กับเด็กทุกคน บอกวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ และข้อควรระวัง เช่นการใช้กรรไกร การใช้ฉันทูป

3) เด็กลงมือทดสอบสมมุติฐานทุกคนโดยครูเปิดโอกาสให้เด็กที่จะเลือกทำงานคนเดียวหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและทำงานร่วมกับคนอื่น

4) ครูให้เวลาอย่างเพียงพอในการทำงานตามขั้นตอน ส่วนรายละเอียดวิธีการทำที่ไม่ได้กำหนด ครูขอให้ใช้วิธีการของเด็กเอง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดวิธีการใหม่ๆ ของตน เช่น ขั้นตอนระบุว่าจะต้องนำขนไก่มาติดกัน วิธีการติดนั้นไม่ได้ระบุไว้ เด็กจะเป็นผู้คิดวิธีการของตนเอง หรือเด็กอาจจะเสนอความคิดใหม่ๆ แก่เพื่อนด้วย

6) ระหว่างการทำงานของเด็กครูถ่ายภาพขั้นตอนการทำงาน บันทึกคำพูดเกี่ยวกับการทำงานของเด็กไว้เพื่อจัดทำป้ายแสดงเรื่องราว เพื่อจัดแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนวิธีการทำงานของเด็กและผลการทำงานของเด็ก

4. ตรวจสอบผลการทดสอบสมมุติฐาน

1) ครูขอให้เด็กตรวจสอบผลการทำงานตามสมมุติฐานว่าสามารถตอบปัญหาเบื้องต้นได้หรือไม่ เช่น ผลการทดสอบ การทำกระดาษด้วยชนไก่ เด็กทำกระดาษได้หรือไม่ โดยครูขอให้เด็กเป็นผู้กำหนดวิธีการประเมินด้วยตนเอง

ครู : เด็กๆจะรู้ได้อย่างไรว่าสิ่งที่เราทำเป็นกระดาษหรือไม่

2) เด็กตรวจสอบตามวิธีการของตน เช่น

เด็ก : ต้องลองเขียนดู

● กรณีที่ผลการตรวจสอบไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3) แม้ผลการทดสอบจะไม่ให้ผลตามสมมุติฐาน เช่น สมมุติฐานว่ากระดาษทำมาจากชนไก่โดยวิธีการเอามาติดกัน แล้วเอากรไรกรตัดให้เป็นสี่เหลี่ยมแล้วผลออกมาไม่เป็นกระดาษก็ตาม แต่ครูต้องให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นทางบวก เช่น

ครู : ถึงแม้จะยังไม่เป็นชนไก่ แต่ก็ป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งที่คิดออกมาได้ เพื่อให้เด็กได้ประสบความสำเร็จอย่างทราบถึงเหตุถึงผลว่าทำไม และยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์จากคนอื่น

4) ครูนำสมมุติฐานของเด็กคนอื่นๆ มาดำเนินการตรวจสอบตามขั้นตอนของสมมุติฐานตั้งวิธีการที่กล่าวมาแล้ว โดยปกติเด็กวัยอนุบาลตั้งสมมุติฐานจากความรู้เดิม และความนึกคิดของตนเอง ดังนั้นหลังจากตรวจสอบแล้วอาจจะไม่เป็นตามสมมุติฐานของเด็กๆ ซึ่งครูมีหน้าที่ให้กำลังใจและกระตุ้นให้เด็กๆแสวงหาแนวทางและความรู้เพิ่มเติมในการตอบคำถาม

● เด็กแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

1) ครูหาแหล่งความรู้ในชุมชนที่จะช่วยเพิ่มความรู้ให้กับเด็กในการตอบปัญหา เมื่อครูพบแหล่งความรู้ดังกล่าว ครูติดต่อประสานงานเพื่อนำเด็กไปทัศนศึกษา หรือจะเป็นการเชิญวิทยากรมาสาธิตขั้นตอนวิธีการให้ความรู้แก่เด็ก

2) ครูอภิปรายร่วมกับเด็กถึงสิ่งที่เด็กต้องการอยากรู้ แล้วเตรียมตัวเด็กในการไปทัศนศึกษาโดยครูกระตุ้นให้เด็กพูดถึงวิธีการทำงานเพื่อค้นหาคำตอบของเด็กตามวิธีการของสมมุติฐานที่เด็กได้ทำมา

3) ครูนำเด็กไปทัศนศึกษา หรือเชิญวิทยากรมาสาธิตให้ความรู้แก่เด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กสังเกตอย่างใกล้ชิด ครูกระตุ้นให้เด็กถามคำถามวิทยากร เพื่อฝึกให้สามารถถามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้

4) ในการออกไปทัศนศึกษา ครูให้เด็กเลือกเพื่อนที่จะคอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

• เด็กตั้งสมมุติฐานขึ้นใหม่

1) หลังจากการได้รับความรู้เพิ่มเติมเด็ก ๆ ร่วมกันตั้งสมมุติฐานขึ้นใหม่จากความรู้ที่ได้ ซึ่งโดยปกติแล้วสมมุติฐานนี้มักจะเป็นสมมุติฐานที่เด็กทั้งกลุ่มช่วยกันตั้งขึ้นมาจากความรู้ใหม่ ครูพยายามกระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความคิดและฝึกการยอมรับผู้อื่น

2) ครูช่วยให้เด็ก ๆ ตั้งสมมุติฐานในรูปของสมมุติฐานที่เป็นขั้นตอนมีรายละเอียด สามารถตรวจสอบได้ แล้วดำเนินการตรวจสอบสมมุติฐานนั้น

3) เด็กประเมินผลการทำงานตามสมมุติฐานของตน หากผลงานจากการตรวจสอบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ครูแสดงการชื่นชม ขอให้เด็กนำผลงานแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ เล่าเรื่องเกี่ยวกับผลงานเพื่อให้เด็กรับรู้ถึงผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถของตน

• ในกรณีผลการตรวจสอบเป็นไปตามสมมุติฐาน

1) เมื่อเด็ก ๆ ได้พบกับความสำเร็จในการทำงาน ครูกระตุ้นให้เด็ก ๆ กำหนดประเด็นปัญหาที่อยากจะศึกษาต่อไป เช่นตัวอย่าง โครงการกระดาษ

ครู : เด็ก ๆ ทำกระดาษได้แล้ว อยากทำอะไรอีกไหม

เด็ก : อยากทำกระดาษสี

: อยากทำกระดาษมีกลิ่นหอม

: อยากเอากระดาษมาทำสมุด

: อยากทำกระดาษที่มีใบไม้อยู่ข้างใน

2) ครูสังเกตและรวบรวมความสนใจของเด็ก เลือกประเด็นปัญหาร่วมกันเพื่อทำการศึกษาลงมือศึกษาต่อไปในประเด็นปัญหาใหม่ภายใต้หัวข้อโครงการเดิม ครูก็ดำเนินการจัดกิจกรรมตามความสนใจของเด็กขึ้นมาใหม่ ครั้งแล้วครั้งเล่าตามขั้นตอนที่กล่าวมาทั้งหมด

3) ในบางโครงการเมื่อเด็กได้ความรู้มาจากการศึกษาตามวิธีการของเขาแล้ว เด็กนำข้อความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการเล่นสมมุติ วาดภาพระบายสี หรือสร้างงานขึ้นมา เช่น โครงการพญานาค เด็ก ๆ ได้ข้อความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่เป็นรายละเอียดของพญานาคจากการไปทัศนศึกษา และสนทนากับพระที่วัด แล้วเด็ก ๆ กลับมาสร้างพญานาคของเขาขึ้นมาในห้องเรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ กันตามความสนใจของเขา

ระยะที่ 3 รวบรวมสรุป

จากการเฝ้าสังเกตและบันทึกคำพูดและพฤติกรรมของเด็กอย่างละเอียดและต่อเนื่อง จะทำให้ครูเห็นการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กและครูจะสังเกตเห็นว่าเด็กค่อย ๆ ลดความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหัวข้อโครงการ และหันเหความสนใจไปสู่เรื่องอื่น ด้วยตัวเด็กเอง นั่นคือเวลาที่ครูจะนำเด็กเข้าสู่ขั้นตอนรวบรวมและสรุป เป็นขั้นตอนที่เด็กรวบรวมผลงานที่ได้ศึกษาลดโครงการ ประเมินผลงานของตนเองและเลือกผลงานที่จะนำเสนอให้กับบุคคลอื่นได้เห็นผลสำเร็จจากการทำงานของเขา และในขณะเดียวกันเมื่อเด็กเบนความสนใจออกจากเรื่องราวที่กำลังศึกษาอยู่ไปสู่เรื่องอื่น ก็เป็นการบอกครูถึงความสนใจของเด็กในหัวข้อโครงการใหม่ที่จะศึกษาต่อไป

1. เด็กสิ้นสุดความสนใจในหัวข้อโครงการ

1) ครูสังเกตจากการตั้งประเด็นคำถามขึ้นใหม่ของเด็ก เมื่อประเด็นที่ตั้งขึ้นหันเหออกไปจากหัวข้อโครงการ นั่นคือสัญญาณที่เด็ก ๆ บอกครูว่าเด็ก ๆ หมดความสนใจในหัวข้อนั้นแล้ว และเป็นสัญญาณของการสิ้นสุดโครงการนี้เพื่อก้าวไปสู่โครงการใหม่

2) ครูอภิปรายกับเด็กถึงผลการทำงานตามโครงการโดยอาศัยป้ายแสดงเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กเพื่อตอบปัญหาที่เด็กอยากรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นทั้งความสำเร็จและล้มเหลวในบางครั้ง แต่ในที่สุดเด็ก ๆ ทุกคนก็ได้ประสบผลสำเร็จ เด็ก ๆ ทุกคนมีผลงานเป็นของตนเอง บางคนทำคนเดียว บางคนทำเป็นกลุ่ม

2. นำเสนอผลงานโครงการ

1) เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จของตนเอง ครูขอให้เด็กช่วยกันนำผลงานของเด็กจัดเป็นนิทรรศการในห้องเรียน โดยครูขอให้แสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการร่วมกัน เพื่อให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ เสนอวิธีการทำงานใหม่ ๆ ยอมรับฟังคนอื่น ๆ ได้

2) เมื่อได้ข้อตกลงแล้วครูและเด็กช่วยกันจัดนิทรรศการตามข้อตกลงนั้น

3) เด็ก ๆ เชิญคนอื่น ๆ ในโรงเรียนและผู้ปกครองมาชมนิทรรศการ เช่น ในโครงการพญานาค เด็ก ๆ ตกลงที่จะเชิญโดยการทำการ์คเชิญเป็นรูปพญานาค ครูขอให้เด็ก ๆ ช่วยกันทำเพื่อฝึกการทำงานร่วมกันยอมรับผู้อื่น มีโอกาสได้รับรู้ข้อดีและข้อด้อยของตน

4) ระหว่างที่มีผู้มาชมนิทรรศการ ครูขอให้เด็ก ๆ แบ่งหน้าที่ในการต้อนรับ การอธิบายเล่าเรื่องราวการทำงานให้ผู้มาชมนิทรรศการฟัง

3. สิ้นสุดโครงการเก่ากำหนดโครงการใหม่

1) ครูและเด็กๆ อภิปรายว่าจะจัดเก็บนิทรรศการ และวัสดุอุปกรณ์อย่างไร ครูกระตุ้นให้แสดงความคิด วิพากษ์วิจารณ์ และมีกยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2) เด็กๆ ช่วยเก็บวัสดุอุปกรณ์ ครูให้เวลาอย่างเพียงพอและคอยช่วยเหลือเมื่อจำเป็น เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำงานตามลำพังอย่างมุ่งมั่นตั้งใจโดยไม่ต้องมีใครคอยควบคุมจนเด็กประสบผลสำเร็จ

3) โครงการใหม่กำหนดจากการที่ครูสังเกตความสนใจของเด็กที่หันเหออกไปจากหัวข้อโครงการเดิม ครูนำเรื่องที่เด็กสนใจนั้นมาพิจารณาเพื่อจัดกิจกรรมสำรวจความสนใจของเด็กเมื่อพบความสนใจแล้ว และครูพิจารณาว่าเรื่องนั้นครูสามารถจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสได้ศึกษาอย่างลุ่มลึกต่อไป ครูและเด็กร่วมกันกำหนดหัวข้อโครงการชิ้นใหม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผลการเรียนการสอน

การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กแต่ละคน ที่จะแสดงออกเป็นพฤติกรรมตลอดกระบวนการเรียนการสอนทั้งสิ้น 16 พฤติกรรม ดังนั้นกระบวนการประเมินผลจึงเป็นกระบวนการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ในการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนการสอน ใช้การบันทึกคำพูด และเก็บรวบรวมผลงานเด็ก มุ่งเน้นที่ความต้องการการช่วยเหลือและการประสบความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน ไม่ใช่การประเมินผลที่มุ่งให้คะแนนผลการทำงานและจัดลำดับที่เปรียบเทียบในกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย

จุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการเรียนการสอนคือการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมของเด็กภายใต้สถานการณ์กำจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้องค์ประกอบต่างๆ 5 องค์ประกอบจำนวนทั้งสิ้น 16 พฤติกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวและการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

1. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆหรือทำงานใหม่ๆได้
2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้
3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้
4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้
5. ถามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้
6. ปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

ข. ด้านการประพฤติตัวได้เหมาะสมในห้องเรียน

7. พุดในจังหวะอันควรได้
8. พุดถึงสิ่งที่ได้กระทำที่โรงเรียนในทางที่ดี
9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่นๆได้

ค. ด้านการสามารถเผชิญกับความผิดพลาดและการวิพากษ์วิจารณ์

10. เวลาเมื่อมีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้
11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง

ง. ด้านความเป็นที่สนใจ

12. เป็นผู้ที่เพื่อนเลือกให้อยู่ในกลุ่ม
13. แสดงความเป็นผู้นำในกลุ่มได้
14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี

จ. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

15. พุดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้
16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน

เงื่อนไขสำคัญ

เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรูปแบบการเรียนการสอนนี้ คือ ข้อตกลงเบื้องต้นในการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน รายละเอียดเงื่อนไขสำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ร่วมกับระบบการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลตามปกติ โดยโอกาสที่ครูจะใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้จะเกิดขึ้นภายใต้สภาพการเรียนการสอนตามปกติ เมื่อครูสังเกตเห็นว่าเด็กมีความสนใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นพิเศษ และต้องการจะศึกษาเรื่องนั้นต่อไป และครูพิจารณาว่าสามารถจัดกิจกรรมเพื่อศึกษาเรื่องนั้นได้และมีแหล่งทรัพยากรเพียงพอในการศึกษาเรื่องนั้น

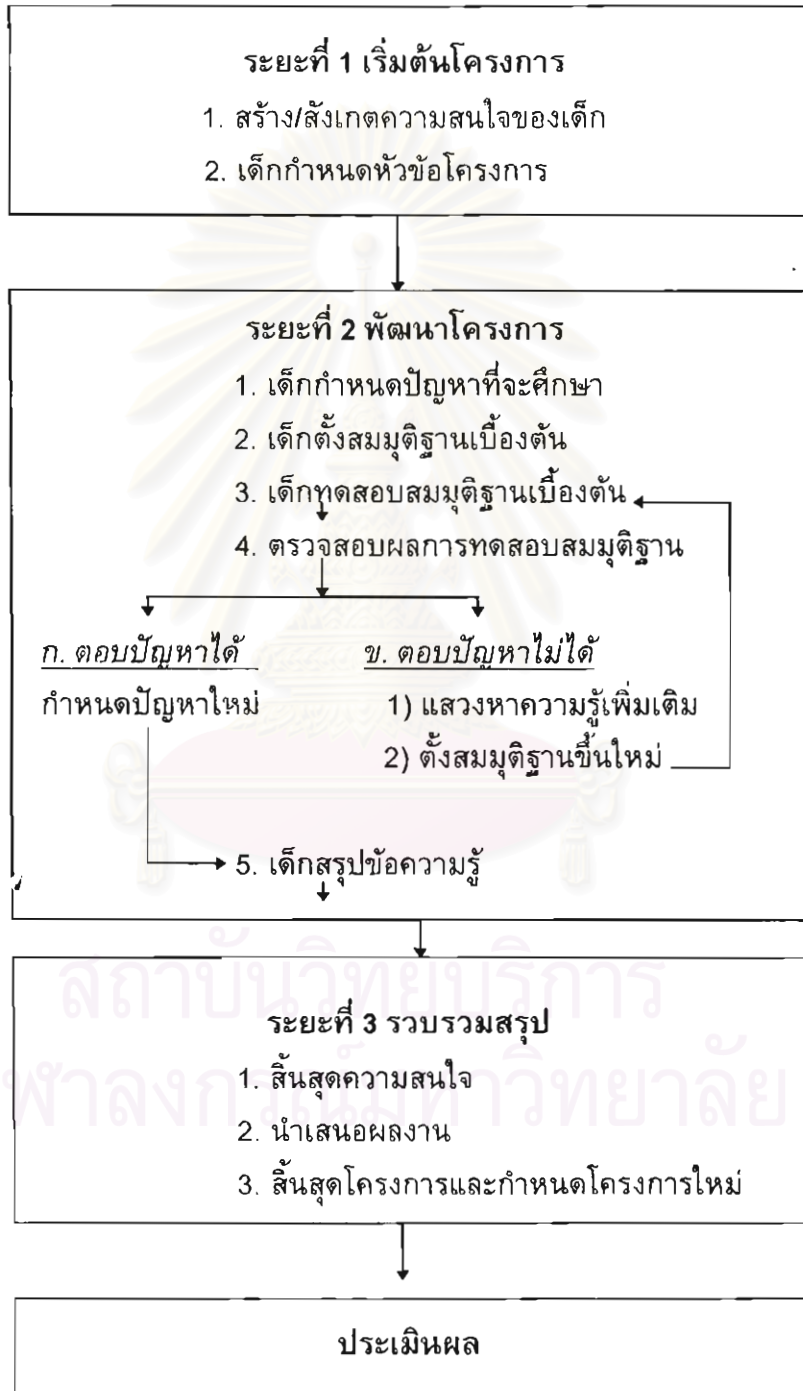
2. การจัดการเรียนการสอนมุ่งที่ความสนใจของเด็กเป็นหลัก เพื่อให้เด็กมีโอกาสได้ศึกษาเรื่องที่ตนสนใจ ในวิธีการของเด็กเอง ดังนั้นจึงไม่มีการวางแผนการสอนอย่างชัดเจนไว้ล่วงหน้า ครูผู้สอนคอยจะสังเกตจนพบความความสนใจของเด็ก แล้วจึงจะสามารถร่วมกันวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันกับเด็กขึ้นและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการความสนใจของเด็ก

3. รูปแบบการเรียนการสอนนี้เหมาะสำหรับกลุ่มเด็กกลุ่มเล็กๆ โดยตามทฤษฎีจำนวนเด็กที่เหมาะสมมากที่สุดคือจำนวน 7-9 คน เพราะจะเป็นขนาดกลุ่มที่เด็กจะสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการศึกษาอย่างลุ่มลึกขึ้น แต่อย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติสามารถจัดกลุ่มเด็กได้ 15-20 คน ทั้งนี้ครูจะต้องสามารถจัดการกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของเด็กได้ โดยการแบ่งกลุ่มเด็กออกเป็นกลุ่มเล็กแล้วทำโครงการไปกับครูที่ละกลุ่ม

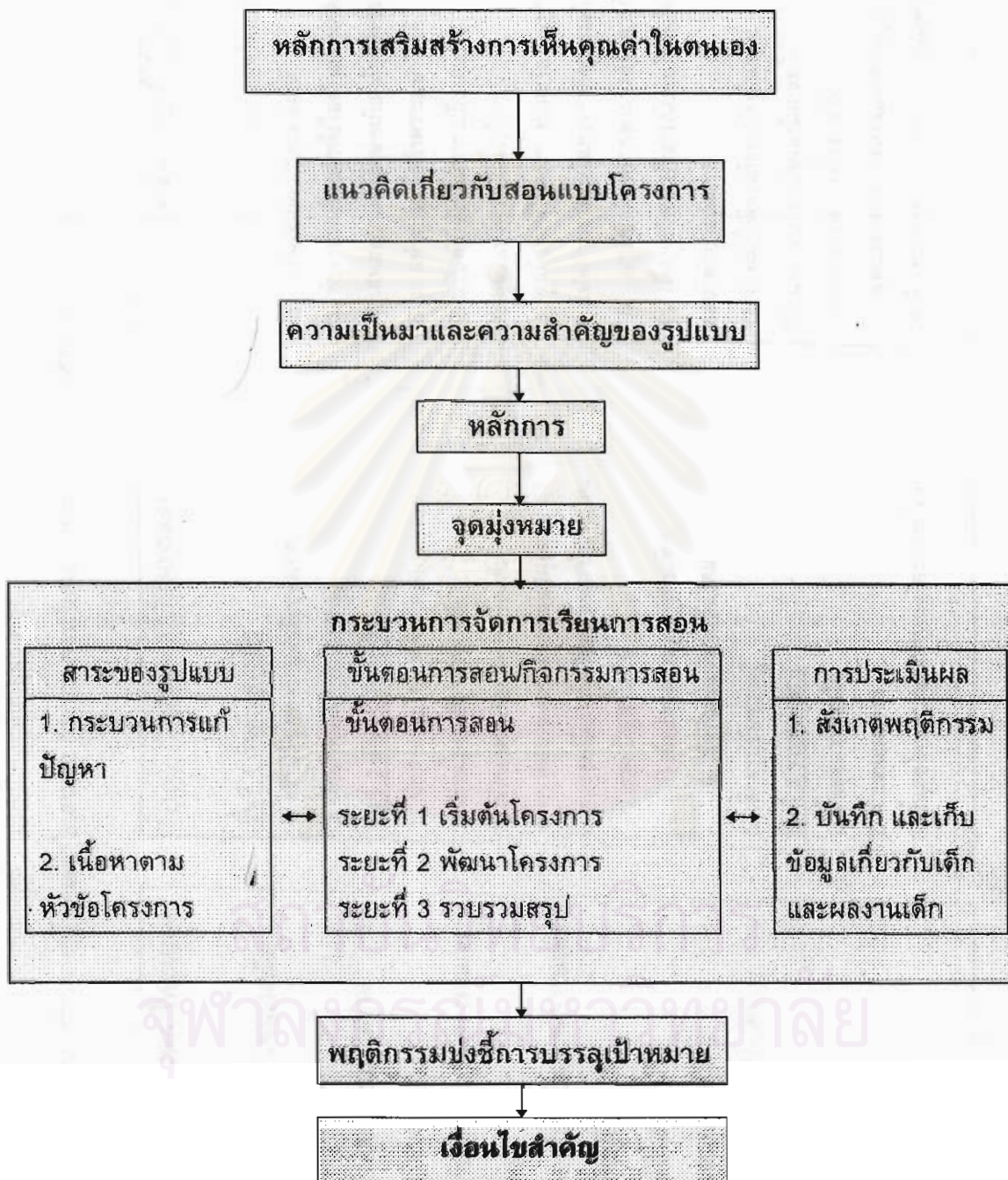
4. รูปแบบการเรียนการสอนนี้ต้องการครูที่มีคุณลักษณะสำคัญอย่างยิ่งคือต้องเป็นผู้ที่ยอมรับเด็กโดยแท้ เชื่อมั่นว่าเด็กสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยครูจะต้องแสดงบทบาทผู้ฟังที่ดีให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความต้องการความสนใจของเด็กและจัดกิจกรรมตามความสนใจของเด็กอย่างแท้จริง ต้องไม่แสดงบทบาทของผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก ไม่เป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้เด็กทำตามความคิดของครู

5. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการของเด็กในแต่ละวันของการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้แม้จะใช้เวลาในการสอนวันละ 50-70 นาที แต่กำหนดเวลาดังกล่าวสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก รวมทั้งกำหนดเวลาในการเรียนการสอนตลอดโครงการก็จะขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กเช่นเดียวกัน

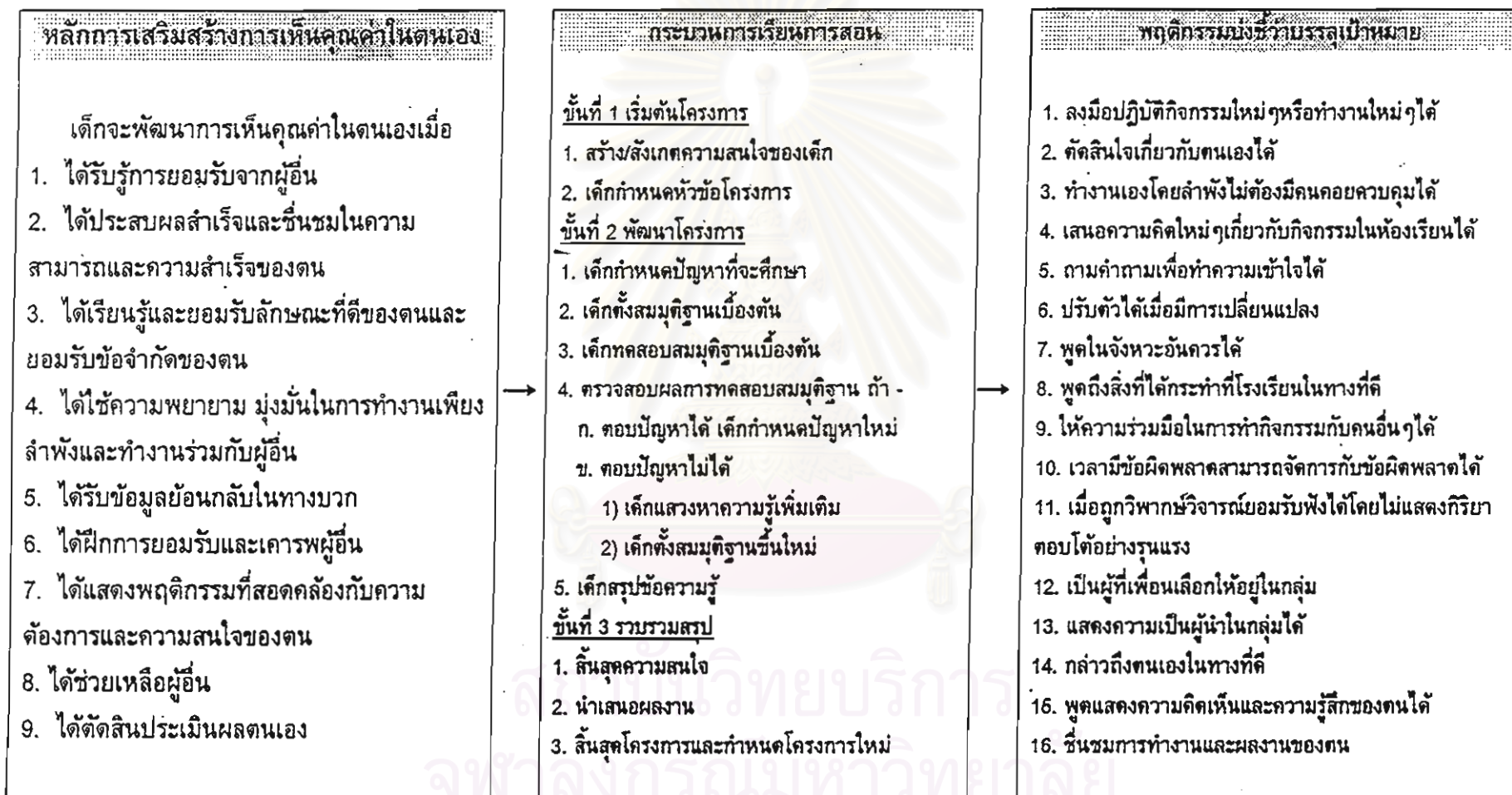
สรุปขั้นตอนการสอน
ตามกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบ
โครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง กระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>1. ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น</p>	<p><u>ขั้นที่ 1 เริ่มต้นโครงการ</u></p> <p>1. สังเกต/สร้างความสนใจของเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูนำสิ่งของเข้ามาในห้องเรียนให้เด็กสังเกตอย่างใกล้ชิด ในรายละเอียดของสิ่งของนั้น <p>1) ครูถามคำถาม ถึงลักษณะของสิ่งของที่เด็กสังเกตได้ เมื่อเด็กตอบหรือแสดงความคิดเห็น ครูยอมรับคำตอบของเด็ก โดยแสดงท่าทางการฟังอย่างตั้งใจ มองที่หน้าและสบตาเด็ก ทำท่าทางทางพยักหน้ายอมรับ และจดบันทึกคำพูดของเด็ก</p> <p>2) ครูกระตุ้นให้เด็กสังเกตรายละเอียดของสิ่งของนั้น เช่น</p> <p style="padding-left: 40px;">ครู : หนูคิดว่า กระดาษแผ่นนี้กับกระดาษแผ่นนั้นเหมือนกันไหม ทำไมถึงไม่เหมือนกัน</p> <p>3) ครูยอมรับฟังคำตอบของเด็กด้วยความสนใจ โดยการมองตาเด็ก แสดงท่าทางตั้งใจ ด้วยการพยักหน้า จดบันทึกคำพูดเด็ก</p>	<p>4. เสนอความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>7. พูดในจังหวะอันควรได้</p>

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาท/วิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาท/วิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>1. ได้รับความยอมรับจากผู้อื่น</p> <p>2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน</p> <p>3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน</p> <p>4. ได้ใช้ความพยายาม มุ่งมั่นในการทำงานเพียงลำพังและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น</p>	<p>2. ร่วมกันกำหนดหัวข้อโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ <p>1) ครูขอให้เด็กเล่าเรื่องที่เด็กสนใจ จากพื้นฐานความรู้ เดิมของเด็ก ครูรับฟังด้วยความสนใจ และบันทึกคำพูดเด็กเพื่อตรวจสอบว่า เด็กคนนั้นมีความรู้เดิมแค่ไหน อย่างไรเช่น ครูบันทึกว่า "คลีโอจิกกระต่ายหลายชนิดเพราะพี่สาวมีร้านขายกระดาษ"</p> <p>2) ระหว่างการอภิปรายครูแนะนำว่า ควรจะพูดทีละคน และขณะที่คนอื่นพูดเราควรรับฟังว่าเพื่อนพูดเรื่องอะไร เพื่อเป็นการฝึกการยอมรับ และ เคารพผู้อื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดหัวข้อโครงการภายใต้ความสนใจของเด็ก <p>1) ครูถามคำถามเด็ก หลังจากสังเกตเห็นความสนใจของเด็กเป็นส่วนใหญ่แล้ว ครู : ตกลงเด็ก ๆ อยากเรียนเรื่องกระดาษใหม่ หรืออยากเรียนเรื่องอะไร</p> <p>2) ครูขอให้เด็กบอกครูทีละคน เพื่อเป็นการฝึกการตัดสินใจด้วยตนเอง</p> <p>3) ถ้าดำเนินการตามขั้นตอนที่กล่าวมา เด็กวัยอนุบาลส่วนใหญ่ จะเลือกเรียนเรื่องที่กำลังพูดถึงกันอยู่ แต่ถ้าหากมีเด็กคนใดที่คำตอบว่าไม่อยากจะเรียน ครูต้องยอมรับความคิดเห็นของเด็กคนนั้น และถามต่อว่าเขาสนใจเรียนเรื่องอะไร จดบันทึกไว้ และบอกเด็กว่า เราจะกลับมาคุยกันเกี่ยวกับเรื่องที่เขาต้องการจะเรียน อีกครั้งหนึ่ง แต่ตอนนี้เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่อยากเรียนเรื่องกระดาษ ครูต้องเรียนเรื่องกระดาษไปกับเพื่อน ๆ ก่อน ส่วนหนูถ้ายังไม่สนใจ จะคุยเพื่อนไปก่อนก็ได้ และหากสนใจเมื่อใด จะเรียนไปกับเพื่อน ๆ เมื่อไรก็ได้ และครูต้องมาคุยกับเด็กคนนี้ว่า เขาอยากเรียนเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนเมื่อใด</p>	<p>2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้</p> <p>7. พูดในจังหวะอันควรได้</p> <p>8. พูดถึงสิ่งที่ได้กระทำที่โรงเรียนในทางที่ดี</p> <p>11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง</p> <p>16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน</p>

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>1. ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● หรือ จากสถานการณ์การเรียนการสอนปกติ ครูกระตุ้นให้เด็กสังเกตสิ่งของหรือเหตุการณ์นั้น ๆ 1) ครูถามคำถาม ถึงลักษณะสิ่งของหรือเหตุการณ์นั้น และ กระตุ้นให้เด็ก ๆ สังเกตในรายละเอียด เช่น ครู : เด็ก ๆ ว่าหลังเต่ากับท้องเต่า มันมีลายเหมือนกันไหม มันไม่เหมือนกันอย่างไร 2) ครูยอมรับคำตอบของเด็ก ด้วยการรับฟังอย่างสนใจ ไม่แก้ไขความคิดเห็นของเด็ก จดบันทึกคำพูดของเด็ก 3) ครูสังเกตว่าเด็กมีความสนใจในสิ่งของหรือสถานการณ์ที่เด็กสังเกตหรือไม่ หากเด็กสนใจคือ แสดงการอยากรู้หรืออยากเห็นเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งของนั้น ๆ ต่อไปอีก ครูนำนักเรียนไปสู่การกำหนดหัวข้อโครงการ หากเห็นว่าเด็ก ๆ ไม่สนใจ คือไม่อยากรู้ต่อไป ครูยอมรับเด็กโดยการให้เวลาเด็กสังเกตสิ่งของ หรือสถานการณ์นั้นต่อไป หากยังไม่หมดความสนใจ จะเปลี่ยนสิ่งของและสถานการณ์จนพบความสนใจของเด็ก และนำมาว่าร่วมกันกำหนดเป็นหัวข้อโครงการต่อไป 	<p>4. เสนอความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>7. พุดในจังหวะอันควรได้</p>

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับความยอมรับจากผู้อื่น 2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน 3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน 4. ได้ใช้ความพยายาม มุ่งมั่นในการทำงานเพียงลำพังและทำงานร่วมกับผู้อื่น 6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น 	<p>● เด็กแลกเปลี่ยนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหัวข้อโครงการ ด้วยการวาดภาพ เส้าเรื่อง สังเกตสิ่งของ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ครูขอให้นักเรียนวาดภาพ เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนตามรู้เดิมของเด็ก 2) ขณะที่เด็กวาดภาพ ครูขอให้เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่เขาวาด ครูบันทึกสิ่งที่เด็กเล่า หากเด็กต้องการให้ครูเขียนเรื่องราวในภาพ ครูเขียนให้หรือเขียนให้ดู แล้วให้เด็ก ลอกข้อความลงในภาพของตน 3) ครูกระตุ้นให้เด็กวาดรายละเอียดของเรื่องราวให้มากที่สุด ด้วยการจัดคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น เช่น ครู : พญานาคของการ์ตูนมันทำอะไรบ้าง 4) ครูให้เวลาเด็กอย่างเพียงพอเพื่อจะได้ใช้ความพยายาม มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จตามลำพัง จากความคิดของเด็กเอง 5) ครูนำผลงานของเด็ก มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ โดยขอให้เล่าเรื่องจากภาพที่เด็กวาด และขอให้เพื่อนซักถามและออกความเห็นเกี่ยวกับผลงานของเด็ก เพื่อฝึกให้เด็กยอมรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์ จากผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะยอมรับข้อดีและข้อจำกัดของตน 6) ครูจัดสภาพแวดล้อมของห้อง ให้สอดคล้องกับหัวข้อของโครงการ โดยการจัดแสดงผลงานจากการคิดไว้ในห้องเรียน ก่อนจะแสดงครุควรวทำกรอบของภาพให้สวยงามเรียบร้อยเสียก่อน เพื่อให้มีนักเรียนได้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน และครุควรวนำหนังสือหรือภาพวาด หรือหุ่นจำลอง ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการมาจัดไว้ในมุมต่าง ๆ ของห้องเรียนเพื่อที่นักเรียนจะได้ศึกษาและสังเกตสิ่งของเหล่านั้น 7) ครูแจ้งผู้ปกครองให้ทราบว่ามีเด็ก ๆ กำลังทำโครงการอะไร และขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ให้ส่งหนังสือเอกสารหรือสิ่งของอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการ มาจัดแสดงในห้องเรียน เช่น ในโครงการพญานาค ผู้ปกครองส่งกล่องไม้ขีดไฟควาพญานาค ปฏิทินรูปพญานาค และเอกสารเกี่ยวกับอาชีพรับจ้างวาดรูปพญานาคบนหัวเรือประมง มาจัดแสดงในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้จะทำให้เด็กๆ มีโอกาสได้พูดถึงสิ่งที่ทำในโรงเรียนกับผู้ปกครอง 	<ol style="list-style-type: none"> 2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้ 7. พุดในจังหวะอันควรได้ 8. พุดถึงสิ่งที่ได้กระทำที่โรงเรียนในทางที่ดี 11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง 16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของคน

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>1. ได้รับความยอมรับจากผู้อื่น</p> <p>6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น</p> <p>7. ได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของตน</p>	<p><u>ขั้นที่ 2 พัฒนาโครงการ</u></p> <p>1. <u>เด็กกำหนดปัญหาที่จะศึกษา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • เด็กอภิปรายเกี่ยวกับหัวข้อโครงการที่กำลังศึกษา <p>1) ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษา ลักษณะคำถามเป็นคำถามที่มุ่งให้เด็กแสวงหาคำตอบ ลึกลงไปในรายละเอียดของเนื้อหาในโครงการที่กำลังศึกษา เช่น ตัวอย่างโครงการกระดาษ</p> <p>ครู : เด็ก ๆ ว่ากระดาษพวกนี้มาจากไหน</p> <p>ครูยอมรับคำตอบของนักเรียนทุกคน โดยไม่แก้ไขคำตอบเหล่านั้น</p> <p>2) ในขณะที่มีการอภิปรายถึงคำถาม ครูแนะนำให้เด็กพูดทีละคน และฟังผู้อื่น และรับฟังความคิดของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน</p> <p>3) ครูสังเกตความสนใจของเด็กว่า สนใจในประเด็นปัญหาที่ตั้งขึ้นหรือไม่ เมื่อพบความสนใจแล้ว ครูจึงร่วมกับนักเรียนกำหนดปัญหาที่จะศึกษา</p> <p>ครู : เฮอะเด็ก ๆ คิดว่ากระดาษมาจากไหน</p> <p>เด็ก : จากวันค้า ชุปเปอร์มาร์เก็ต</p> <p>ครูช่วยกำหนดประเด็นคำถามที่จะทำให้เด็กได้ศึกษาอย่างลุ่มลึกต่อไป เช่น</p> <p>ครู : แล้วกระดาษพวกนั้นทำมาจากอะไร</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>เด็กกำหนดปัญหาที่จะศึกษา</u> <p>1) เมื่อครูสังเกตเห็นความสนใจในประเด็นปัญหาของเด็ก ๆ และครูพิจารณาว่าประเด็นปัญหานั้น เด็ก ๆ สามารถศึกษาได้อย่างลุ่มลึก และเป็นคำถามที่สามารถตั้งสมมุติฐาน และตรวจสอบหาคำตอบได้ตามวิธีการและพหุศักยภาพของเด็ก</p> <p>ครู : คกลง เราอยากรู้ว่ากระดาษทำมาจากอะไร</p>	<p>1. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆหรือทำงานใหม่ๆได้</p> <p>2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้</p> <p>3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้</p>

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>1. ได้รับความยอมรับจากผู้อื่น</p> <p>2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของคน</p> <p>6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น</p>	<p>2. เด็กตั้งสมมุติฐานเบื้องต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> • เด็กตอบปัญหาตามความรู้เดิมที่มีอยู่ <p>1) ครูกระตุ้นให้เด็ก ๆ คิดว่าคำตอบ(สมมุติฐาน) ของปัญหานั้นจะเป็นอย่างไร</p> <p>ครู : กระดาษทำมาจากอะไร</p> <p>เด็ก : ชนไก่</p> <p>: ต้นไม้</p> <p>: เสื่อ</p> <p>2) ครูยอมรับคำตอบของเด็กทุกคน และถามเหตุผลว่าทำไมเด็กจึงคิดเช่นนั้นเพื่อให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตน โดยครูให้การยอมรับและให้กำลังใจในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก ด้วยการมองที่เด็กแสดงท่าทางสีหน้ายอมรับ ตั้งใจฟัง ด้วยการทวนคำพูดเด็กมา ๆ พยักหน้าและจดบันทึกคำพูด</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูช่วยปรับคำตอบให้เป็นสมมุติฐานที่มีขั้นตอนที่สามารถทดสอบได้ <p>1) ครูขอให้เด็กอธิบายคำตอบ(สมมุติฐาน)ของเด็กเพิ่มเติม เช่น เด็กที่มีสมมุติฐานว่า กระดาษทำมาจากชนไก่ ครูถามเด็กว่าทำอย่างไร ชนไก่จึงกลายเป็นกระดาษได้ ครูต้องจดทวนพร้อมคำตอบเด็ก ต้องให้เวลาเด็ก เพื่อให้เขาได้คิด และสามารถนำเสนอความคิดวิธีการของเขาออกมา ตัวอย่างสมมุติฐานของเด็ก</p> <p>เด็ก : เอาชนไก่มา เอากระดาษ แล้วตัดให้เป็นสี่เหลี่ยมแล้วจะกลายเป็นกระดาษ</p> <p>2) ครูยอมรับฟังวิธีการของนักเรียนโดยไม่แก้ไข แสดงการยอมรับความคิดเห็นของเด็ก ช่วยเด็กโดยการบันทึกวิธีการตามความคิดของเขา แล้วทบทวนให้เขาฟัง</p> <p>3) ครูขอให้เด็กทุกคนแสดงความคิดเห็นของตนและฝึกให้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างโดยการบอกว่า เรายังไม่รู้ ว่า คำตอบไหนจะถูกต้องแต่ครูเชื่อว่าคำตอบของเด็ก ๆ ทุก ๆ คน เป็นคำตอบที่ดีมากทุกคำตอบแม้จะไม่เหมือนกันก็ตาม</p>	<p>1. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆหรือทำงานใหม่ๆได้</p> <p>2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้</p> <p>3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้</p> <p>4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง</p> <p>14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี</p> <p>15. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้</p> <p>16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน</p>

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>1. ได้รับความยอมรับจากผู้อื่น</p> <p>2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน</p> <p>6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น</p>	<p>● เด็กวาดชั้นตอนตามสมมุติฐานในกระดาษ</p> <p>1) ครูขอให้เด็ก วาดวิธีการชั้นตอนของตนตามสมมุติฐานลงในกระดาษ</p> <p>● ครูจัดทำป้ายแสดงเรื่องราว</p> <p>1) ระหว่างการทำงานของเด็กครูถ่ายภาพการทำงาน บันทึกคำพูดของเด็ก เก็บผลงานของเด็ก แล้วนำสิ่งเหล่านี้มาแสดง โดยการจัดทำเป็นป้ายแสดงเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนถึงการได้สมมุติฐานมาในแผ่นเดียวกัน ป้ายแสดงเรื่องราวจะแสดงความคิดของเด็กออกเป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้จะคอยช่วยกำกับการทำงานของเด็กให้ตรงกับความคิดของเขา และยังทำให้เขาชื่นชมในผลงานของเขา</p>	<p>1. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆหรือทำงานใหม่ๆได้</p> <p>2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้</p> <p>3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้</p> <p>4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง</p> <p>14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี</p> <p>15. พูดยุติแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้</p> <p>16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน</p>

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน</p> <p>4. ได้ใช้ความพยายาม มุ่งมั่นในการทำงานเพียงลำพังและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น</p> <p>7. ได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของตน</p> <p>8. ได้ช่วยเหลือผู้อื่น</p>	<p>3. เด็กทดสอบสมมุติฐานเบื้องต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามสมมุติฐาน 1) ครูศึกษาสมมุติฐานของเด็กทุกสมมุติฐาน แล้วเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามสมมุติฐานที่เด็กคิด แล้ววางแผนการทดสอบที่จะสมมุติฐาน โดยครูเลือกสมมุติฐานที่ทำได้ง่ายและเห็นผลได้ง่ายและความน่าเชื่อถือสูงที่สุด 2) เด็กทุกคนทดสอบสมมุติฐานทุกสมมุติฐาน ที่ละสมมุติฐาน ตามขั้นตอนที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกการยอมรับและเคารพความคิดของผู้อื่น ในขณะเดียวกัน เด็กที่เป็นเจ้าของสมมุติฐานก็จะได้ทำตามความคิดความต้องการของตนด้วย • เด็กดำเนินการทดสอบสมมุติฐาน 1) ครูขอให้เด็กที่เป็นผู้เสนอสมมุติฐาน บอกวิธีการตามสมมุติฐาน เพื่อให้เด็กได้แสดงความคิดและความรู้สึกของตนออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้และได้ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 2) ครูช่วยสรุปขั้นตอนวิธีการตามสมมุติฐาน และจัดสิ่งของที่ใช้ในการตรวจสอบสมมุติฐานให้กับเด็กทุกคน บอกวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ และข้อควรระวัง เช่นการใช้กรรไกร การใช้มีด 3) นักเรียนลงมือทดสอบสมมุติฐานทุกคนโดยครูเปิดโอกาสให้เด็กที่จะเลือกทำงานคนเดียว หรือทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและทำงานร่วมกับคนอื่น 4) ครูให้เวลาอย่างเพียงพอในการทำงานตามขั้นตอน ส่วนรายละเอียดวิธีการทำที่ไม่ได้กำหนด ครูขอให้ใช้วิธีการของเด็กเอง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดวิธีการใหม่ๆ ของตน เช่น ขั้นตอนระบุว่าจะต้องนำอะไรมาติดกัน วิธีการติดนั้นไม่ได้ระบุไว้ เด็กจะเป็นผู้คิดวิธีการของตนเอง หรือเด็กอาจจะเสนอความคิดใหม่ๆแก่เพื่อนด้วย 5) ครูคอยอำนวยความสะดวกให้เด็กทำงานโดยลำพังตามขั้นตอนวิธีการของสมมุติฐานและภายใต้วิธีการใหม่ๆที่เขาคิดขึ้นมาเอง ขณะเดียวกันครูช่วยนักเรียนคอยตรวจสอบว่าได้ทำตามขั้นตอนวิธีการของสมมุติฐานนั้นหรือไม่ 6) ระหว่างการทำงานของเด็กครูถ่ายภาพขั้นตอนการทำงาน บันทึกคำพูดเกี่ยวกับการทำงานของลูกไว้เพื่อจัดทำป้ายแสดงเรื่องราว เพื่อจัดแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนวิธีการทำงานของเด็กและผลการทำงานของลูก 	<p>3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้</p> <p>4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>5. ตามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้</p> <p>7. พุดในจังหวะอันควรได้</p> <p>9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่น ๆ ได้</p> <p>13. แสดงความเป็นผู้นำในกลุ่มได้</p> <p>14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี</p> <p>15. พุดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้</p> <p>16. ร่วมชมการทำงานและผลงานของตน</p>

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับความรู้การยอมรับจากผู้อื่น 2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน 3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน 5. ได้รับความรู้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก 6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น 8. ได้ช่วยเหลือผู้อื่น 9. ได้ตัดสินใจประเมินผลตนเอง 	<p>4. ตรวจสอบผลการทดสอบสมมุติฐาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ครูขอให้นักเรียนตรวจสอบผลการทำงานตามสมมุติฐานว่าสามารถตอบปัญหาเบื้องต้นได้หรือไม่ เช่น ผลการทดสอบ การทำกระดาษด้วยชนไก่ นักเรียนทำกระดาษได้หรือไม่ โดยครูขอให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดวิธีการประเมินด้วยตนเอง ครู : เด็ก ๆ จะรู้ได้อย่างไรว่าสิ่งที่เราทำเป็นกระดาษหรือไม่ 2) เด็กตรวจสอบตามวิธีการของตน เช่น เด็ก : ต้องลองเขียนดู ● กรณีที่ผลการตรวจสอบไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน 3) แม้ผลการทดสอบจะไม่ให้ผลตามสมมุติฐาน เช่น สมมุติฐานว่ากระดาษทำมาจากชนไก่โดยวิธีการเอามาติดกัน แล้วเอากรรไกรตัดให้เป็นสี่เหลี่ยมก็ตามแต่ครูต้องให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นทางบวก เช่น ครู : ถึงแม้จะยังไม่เป็นชนไก่ แต่ก็ป็นวิธีที่วิธีหนึ่งที่คิดออกมาได้ เพื่อให้เด็กได้ประสบกับความล้มเหลวอย่างทราบถึงเหตุถึงผลว่าทำไมและยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์จากคนอื่น 4) ครูนำสมมุติฐานของเด็กคนอื่น ๆ มาดำเนินการตรวจสอบตามขั้นตอนของสมมุติฐานตั้งวิธีการที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งโดยปกติเด็กวัยอนุบาลตั้งสมมุติฐานจากความรู้เดิม และความนึกคิดของตนเอง ดังนั้นหลังจากตรวจสอบแล้วมักจะไม่เป็นตามสมมุติฐานของเด็ก ๆ ซึ่งครูมีหน้าที่ให้กำลังใจและกระตุ้นให้เด็ก ๆ แสวงหาแนวทางและความรู้เพิ่มเติมในการตอบคำถาม 	<ol style="list-style-type: none"> 4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้ 5. ตามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้ 6. ปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง 7. พุดในจังหวะอันควรได้ 9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่น ๆ ได้ 10. เวลาที่มีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้ 11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง 12. เป็นผู้ที่เพื่อนเลือกให้อยู่ในกลุ่ม 14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี 15. พุดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้ 16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับความรู้การยอมรับจากผู้อื่น 2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน 3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน 5. ได้รับข้อมูลย้อนกลับในทางบวก 6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น 8. ได้ช่วยเหลือผู้อื่น 9. ได้ตัดสินใจประเมินผลตนเอง 	<p>● เด็กแสวงหาความรู้เพิ่มเติม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ครูหาแหล่งความรู้ในชุมชนที่จะช่วยเพิ่มความรู้ให้กับเด็กในการตอบปัญหา เมื่อครูพบแหล่งความรู้ดังกล่าว ครูติดต่อประสานงานเพื่อนำเด็กไปทัศนศึกษา หรือจะเป็นการเชิญวิทยากรมาสาธิตขั้นตอนวิธีการให้ความรู้แก่เด็ก 2) ครูอภิปรายร่วมกับเด็กถึงสิ่งที่เด็กต้องการอยากรู้ แล้วเตรียมตัวเด็กในการไปทัศนศึกษาโดยครูกระตุ้นให้เด็กพูดถึงวิธีการทำงานเพื่อค้นหาคำตอบของเด็กตามวิธีการของสมมุติฐานที่เด็กได้ทำมา 3) ครูนำเด็กไปทัศนศึกษา หรือเชิญวิทยากรมาสาธิตให้ความรู้แก่เด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กสังเกตอย่างใกล้ชิด ครูกระตุ้นให้เด็กถามคำถามวิทยากร เพื่อฝึกให้สามารถถามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้ 4) ในการออกไปทัศนศึกษา ครูให้เด็กเลือกเพื่อนที่จะคอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน <p>● เด็กตั้งสมมุติฐานขึ้นใหม่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) หลังจากการได้รับความรู้เพิ่มเติมเด็ก ๆ ร่วมกันตั้งสมมุติฐานขึ้นใหม่จากความรู้ที่ได้ ซึ่งโดยปกติแล้วสมมุติฐานนี้มักจะเป็นสมมุติฐานที่เด็กทั้งกลุ่มช่วยกันตั้งขึ้นมาจากความรู้ใหม่ ครูพยายามกระตุ้นให้นักเรียนพูดแสดงความคิดและฝึกการยอมรับผู้อื่น 2) ครูช่วยให้เด็ก ๆ ตั้งสมมุติฐานในรูปของสมมุติฐานที่เป็นขั้นตอนมีรายละเอียด สามารถตรวจสอบได้ แล้วดำเนินการตรวจสอบสมมุติฐานนั้น 3) นักเรียนประเมินผลการทำงานตามสมมุติฐานของตน หากผลงานจากการตรวจสอบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ครูแสดงการชื่นชมขอให้เด็กนำผลงานแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ เล่าเรื่องเกี่ยวกับผลงานเพื่อให้นักเรียนรับรู้ถึงผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถของตน 	<ol style="list-style-type: none"> 4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้ 5. ตามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้ 6. ปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง 7. พูดในจังหวะอันควรได้ 9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่น ๆ ได้ 10. เวลาที่มีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้ 11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง 12. เป็นผู้ที่เพื่อนเลือกให้อยู่ในกลุ่ม 14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี 15. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้ 16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับความยินยอมรับจากผู้อื่น 2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน 3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน 5. ได้รับความยินยอมกลับในทางบวก 6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น 8. ได้ช่วยเหลือผู้อื่น 9. ได้ตัดสินใจประเมินผลตนเอง 	<p>● ในกรณีผลการตรวจสอบเป็นไปตามสมมุติฐาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เมื่อเด็ก ๆ ได้พบกับความสำเร็จในการทำงาน ครูกระตุ้นให้เด็ก ๆ กำหนดประเด็นปัญหาที่อยากจะศึกษาต่อไป เช่น ตัวอย่าง โครงการกระดาษ <ul style="list-style-type: none"> ครู : เด็กๆทำกระดาษได้แล้ว อยากทำอะไรอีกไหม เด็ก : อยากทำกระดาษสี : อยากทำกระดาษมีกลิ่นหอม : อยากเอากระดาษมาทำสมุด : อยากทำกระดาษที่มีใบไม้อยู่ข้างใน 2) ครูสังเกตและรวบรวมความสนใจของเด็ก เลือกประเด็นปัญหาพร้อมกันเพื่อทำการศึกษากลุ่ม ลึกต่อไปในประเด็นปัญหาใหม่ภายใต้หัวข้อโครงการเดิม ครูก็ดำเนินการจัดกิจกรรมตามความสนใจของเด็กขึ้นมาใหม่ ครึ่งแล้วครึ่งเล่าตามขั้นตอนที่กล่าวมาทั้งหมด 3) ในบางโครงการเมื่อเด็กได้ความรู้มาจากการศึกษาตามวิธีการของเขาแล้ว นักเรียนนำข้อความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการเล่นสมมุติ วาดภาพระบายสี หรือสร้างงานขึ้นมา เช่น โครงการพญานาค เด็กๆ ได้ข้อความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่เป็นรายละเอียดของพญานาคจากการไปทัศนศึกษา และสนทนากับพระที่วัด แล้วเด็ก ๆ กลับมาสร้างพญานาคของเขาขึ้นมาในห้องเรียน ด้วยวิธีการต่างๆกันตามความสนใจของเขา 	<ol style="list-style-type: none"> 4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้ 5. ตามคำถามเพื่อทำความเข้าใจได้ 6. ปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง 7. พุดในจังหวะอันควรได้ 9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่น ๆ ได้ 10. เวลาที่มีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้ 11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง 12. เป็นผู้ที่เพื่อนเลือกให้อยู่ในกลุ่ม 14. กล่าวถึงตนเองในทางที่ดี 15. พุดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้ 16. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน</p> <p>5. ได้รับข้อมูลย้อนกลับในทางบวก</p> <p>9. ได้ตัดสินใจประเมินผลตนเอง</p>	<p><u>ขั้นที่ 3 รวบรวมสรุป</u></p> <p>1. เด็กสิ้นสุดความสนใจในหัวข้อโครงการ</p> <p>1) ครูสังเกตจากการตั้งประเด็นคำถามขึ้นใหม่ของเด็ก เมื่อประเด็นที่ตั้งขึ้นหันเหออกไปจากหัวข้อโครงการ นั่นคือสัญญาณที่เด็ก ๆ บอกครูว่าเด็ก ๆ หหมดความสนใจในหัวข้อนั้นแล้ว และเป็นสัญญาณของการสิ้นสุดโครงการนี้เพื่อก้าวไปสู่โครงการใหม่</p> <p>2) ครูอภิปรายกับเด็กถึงผลการทำงานตามโครงการโดยอาศัยป้ายแสดงเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนเพื่อตอบปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นทั้งความสำเร็จและล้มเหลว ในบางครั้งและในที่สุดเด็ก ๆ ทุกคนก็ได้ประสบผลสำเร็จ เด็ก ๆ ทุกคนมีผลงานเป็นของตนเอง บางคนทำคนเดียว บางคนทำเป็นกลุ่ม</p>	<p>4. เสนอความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>7. พุดในจังหวะอันควรได้</p>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>2. ได้ประสบผลสำเร็จและชื่นชมในความสามารถและความสำเร็จของตน .</p> <p>3. ได้เรียนรู้และยอมรับลักษณะที่ดีของตนและยอมรับข้อจำกัดของตน</p> <p>6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น</p>	<p>2. นำเสนอผลงานโครงการ</p> <p>1) เพื่อแสดงให้ผู้อื่นได้เห็นถึงผลสำเร็จของตน ครูขอให้นักเรียนช่วยกันนำผลงานของนักเรียนจัดเป็นนิทรรศการในห้องเรียน โดยครูขอให้แสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการร่วมกัน เพื่อให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ เสนอวิธีการทำงานใหม่ๆ ยอมรับฟังคนอื่นๆ ได้</p> <p>2) เมื่อได้ข้อตกลงแล้วครูและนักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการตามข้อตกลงนั้น</p> <p>3) เด็กๆ เชิญคนอื่นๆ ในโรงเรียนและผู้ปกครองมาชมนิทรรศการ เช่น ในโครงการพญานาค เด็กๆ ตกลงที่จะเชิญโดยการทำการ์คเชิญเป็นรูปพญานาค ครูขอให้เด็กๆ ช่วยกันทำ เพื่อฝึกการทำงานร่วมกันยอมรับผู้อื่น มีโอกาสได้รับรู้ข้อดีและข้อด้อยของตน</p> <p>4) ระหว่างที่มีผู้มาชมนิทรรศการ ครูขอให้เด็กๆ แบ่งหน้าที่ในการต้อนรับ การอธิบายเล่าเรื่องราวการทำงานให้ผู้มาชมนิทรรศการฟัง</p>	<p>2. ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้</p> <p>4. เสนอความคิดเห็นใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>9. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับคนอื่นๆได้</p> <p>10. เวลาที่มีข้อผิดพลาดสามารถจัดการกับข้อผิดพลาดได้</p> <p>11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง</p> <p>15. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนได้</p> <p>18. ชื่นชมการทำงานและผลงานของตน</p>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเห็นคุณค่าในตนเอง บทบาทวิธีสอนของครู และพฤติกรรมบ่งชี้การบรรลุเป้าหมาย

หลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	บทบาทวิธีสอนของครู	พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุเป้าหมาย
<p>4. ได้ใช้ความพยายาม มุ่งมั่นในการทำงานเพียงลำพังและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>6. ได้ฝึกการยอมรับและเคารพผู้อื่น</p> <p>8. ได้ช่วยเหลือผู้อื่น</p>	<p>3. สิ้นสุดโครงการที่กำหนดโครงการใหม่</p> <p>1) ครูและเด็ก ๆ ก็บรรยายว่าจะจัดเก็บนิทรรศการ และวัสดุอุปกรณ์อย่างไร ครูกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และฝึกยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <p>2) เด็ก ๆ ช่วยเก็บวัสดุอุปกรณ์ ครูให้เวลาอย่างเพียงพอและคอยช่วยเหลือเมื่อจำเป็น เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำงานตามลำพังอย่างมุ่งมั่นตั้งใจโดยไม่ต้องมีใครคอยควบคุมจนเด็กประสบผลสำเร็จ</p> <p>3) โครงการใหม่กำหนดจากการที่ครูสังเกตความสนใจของเด็กที่หันเหออกไปจากหัวข้อโครงการเดิม ครูนำเรื่องที่เด็กสนใจนั้นมาพิจารณาเพื่อจัดกิจกรรมสำรวจความสนใจของเด็ก เมื่อพบความสนใจแล้ว และครูพิจารณาว่าเรื่องนั้นครูสามารถจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสได้ศึกษาอย่างลุ่มลึกต่อไป ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อโครงการขึ้นใหม่</p>	<p>3. ทำงานเองโดยลำพังไม่ต้องมีคนคอยควบคุมได้</p> <p>4. เสนอความคิดใหม่ๆเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนได้</p> <p>11. เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับฟังได้โดยไม่แสดงกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรง</p>

ประวัติผู้เขียน

นายวัฒนา มัทกลมัน เกิดเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2502 ที่อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาประถมศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2524 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2528 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย